

Leinonen Ossi

Lähtettäjä: KaivosAsiat
Lähetetty: 16. toukokuuta 2016 11:36
Vastaanottaja: Leinonen Ossi; Kivi Maria
Aihe: VL: Kaivosrekisterinumero K8126

Lähtettäjä: Keijo Røytio [mailto:keijo.roytio@nakuoy.fi]
Lähetetty: maanantaina 16. toukokuuta 2016 11.17
Vastaanottaja: KaivosAsiat
Kopio: Teppo Kyrö
Aihe: Kaivosrekisterinumero K8126

Ilmoituksenne 5.4.2016

Kaivosrekisterinumero K8126

Mielipiteenämme ilmoitamme otsikossa mainittuun hakemukseen liittyen seuraavaa:

Tilan 273-402-48-22, Käpylä II maanomistajan edellytämme, että mahdollinen uusi kaivospiiri ei saa loukata eikä haitata nykyistä ja tulevaa toimintaamme ko. alueella.
Prokate Oy on hankkinut em. alueen maa-ainesten hyödyntämistä ja jalostamista varten.
Yhtiöllämme on alueella mm. jalostettuja maa- ja kiviaineksia sekä voimassa olevia sopimuksia alueen käytöstä mm. kiviainestoimituksiin liittyen.

Terveisin

Prokate Oy, (2245923-4)

Keijo Røytio
hallituksen pj.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Asianajotoimisto
PPV Lex Oy
Y-tunnus 1870957-9
Kotipaikka Oulu
Puh. 0207 431 200
Faksi 0207 431 209
Kirkkokatu 27 A 42
90100 Oulu

Muistutus

MUISTUTUKSEN TEKIJÄ

Oy Pro-Hydro Ab (y-tunnus 0728576-6), Tornio

Asiamies ja yhteystiedot

Varatuomari Sanna Pikkujämsä
Asianajotoimisto PPV Lex Oy
Kirkkokatu 27 A, 90100 OULU
puh. 050 918 0989
fax 0207 431 209
e-mail sanna.pikkujamsa@ppvlex.fi

HAKIJA Hannukainen Mining Oy

ASIA Hakemuksesta kuuleminen; Kaivospiirihakemus, Hannukainen, Kolari, kaivosrekisterinumero K8126

LAUSUMAT

Taustaa Oy Pro-Hydro Ab (jäljempänä "Pro-Hydro") omistaa Kolarin kunnan Kurtakon kylässä sijaitsevan Kuervaaran tilan RN:o 48:10 (kiinteistö-tunnus 273-402-48-10). Tila sijaitsee alueella, jota Hannukainen Mining Oy:n kaivospiirihakemus koskee. Pro-Hydro harjoittaa ko. tilalla maanrakennusliiketoimintaa Kuersoran aputoiminimellä. Liiketoiminta koostuu maa-ainesten ottamisesta ja käsittelystä, maarakennusurakoinnista ja maarakennusaineisten kuljettamisesta. Koko liiketoiminnan perusta ovat Kuervaaran tilalla sijaitsevat raaka-ainevarannot.

31.5.16

Kuervaaran tila kuuluu kaivosvaltausalueisiin Hannukainen 11 ja 14, joista kauppa- ja teollisuusministeriö on antanut Northland Mines Oy:lle 20.3.2006 päivätyt valtauskirjat 8126/11 ja 14. Valtausten perusteella Northland Mines Oy on suorittanut valtausalueilla tutkimustyötä esiintymän laadun ja laajuuden selvittämiseksi. Northland Mines Oy on asetettu konkurssiin 9.12.2014. Northland Mines Oy:n konkursipesän valtausalueet on siirretty Hannukainen Mining Oy:lle.

Hannukainen Mining Oy:n kaivospiirihakemuksessa vaietaan täysin siitä liiketoiminnasta, jota Pro-Hydro Kuervaaran tilalla harjoittaa eikä Pro-Hydroa mainita kaivospiirihakemuksesta tehdyssä Tukesin yhteenvedossa kohdassa ”Hankkeen vaikutusalueella olevat tahot”. Kaivospiirihakemus ei puutteellisten tietojensa vuoksi tarjoa riittäviä edellytyksiä asian arvioimiseen Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimesta. Kuervaaran tilalla sijaitseva Kuersoran maa-ainesten ottolaitoksen olemassaolo ei ollut myöskään kauppa- ja teollisuusministeriön tiedossa, kun ministeriö antoi Northland Mines Oy:lle edellä mainitut valtauskirjat. Valtauskirjoja ei olisi tullut antaa Northlandille, koska valtaukselle on ollut jäljempänä esitettävä kumotun kaivoslain (17.9.1965/503, jäljempänä ”vanha kaivoslaki”) 6 §:n 1 momentin 7 kohdan mukainen este.

Kaivospiirin määräämisen esteet

1. Omaisuuden suoja ja elinkeinovapaus

Kaivospiirin määräämistä arvioitaessa merkitystä tulee antaa myös Suomen perustuslain säännöksille. Perustuslain 15 §:n 1 momentin mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla.

Suomen perustuslain mukaiset perusoikeudet suojaavat ensisijaisesti yksilöitä. Välillisesti perusoikeudet kuitenkin koskevat myös yhtiöitä, sillä elinkeinotoimintaa harjoittavan yhtiön välityksin sen osakkeenomistajat nauttivat perustuslain mukaista suojaa (kts. aiheesta esim. Ilkka Saraviidan artikkeli ”Yrittäjyyden perusoikeussuoja”, Edilex 2001). Tähän seikkaan viitaten seuraavassa puhutaan yhtiön perustuslain mukaisesta suojasta yksilöiden suojan sijaan.

Hannukainen Mining Oy:n hakemuksen mukaisen kaivospiirin määrääminen aiheuttaisi Pro-Hydro Kuersoran liiketoiminnan loppumisen kokonaan, koska sen koko toiminnan perusta ovat Kuervaaran tilalla sijaitsevat raaka-ainevarannot. Kuervaaran tilan liittäminen kaivospiiriin aiheuttaisi täten Pro-Hydrolle suuren taloudellisen menetyksen ja estäisi sen omaisuuden suojan ja elinkeinovapauden toteutumisen. Kaivospiirin määrääminen hakemuksen mukaisesti olisi näin ollen ristiriidassa Suomen perustuslaissa turvattujen oikeuksien kanssa. Tätä seikkaa ei voida sivuuttaa harkittaessa kaivospiirin määräämistä perusoikeuksien kannalta.

Hannukainen Mining Oy:n elinkeinovapaus ei voi mennä alueella jo pitkään elinkeinoaan harjoittaneen Pro-Hydron oikeuksien edelle. Kun otetaan huomioon Pro-Hydron pitkään jatkunut elinkeinotoiminta alueella ja alueen tarjoamat mahdollisuudet toiminnan jatkamiselle myös tulevaisuudessa, on Pro-Hydron intressi katsottava suuremmaksi kuin Hannukainen Mining Oy:n alueella vasta alkavan toiminnan intressi. Näissä olosuhteissa vanhan kaivoslain säännösten perusoikeusmyönteisenä tulkintana on pidettävä Pro-Hydron jo olemassa ja toiminnassa olevan elinkeinotoiminnan suojaamista hylkäämällä Hannukainen Mining Oy:n kaivospiirihakemus.

2. Vanhan kaivoslain 6 §:n 1 momentin 7 kohta

Hannukainen Mining Oy:n kaivospiirihakemukseen sovelletaan vanhaa kaivoslakia. Vanhan kaivoslain 22 §:n 3 momentin mukaan kaivospiirin määräämisessä on noudatettava, mitä valtauksen esteistä on lain 6 §:ssä säädetty. Vanhan kaivoslain 6 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaan valtausta ei saa suorittaa teollisuuslaitoksen alueella tai sen käyttämällä varasto- tai jätealueella. Lain esitöissä tai oikeuskäytännössä ei ole otettu kantaa siihen, mitä mainitun lainkohdan ”teollisuuslaitoksen” käsite tarkoittaa. Korkeimman hallinto-oikeuden ennakkopäätöksessä 2008:10 on kuitenkin otettu kantaa valtausalueella ennestään harjoitetun elinkeinon suojaamiseen ja vanhan kaivoslain 6 §:n tarkoitetun ”puutarhan” käsitteen tulkitsemiseen. Päätöksessään KHO on tulkinnut ”puutarhan” käsitettä laajasti ottaen huomioon perustuslain omaisuuden suoja ja elinkeinovapautta koskevat säännökset. Päätöksen perusteluissa KHO on lausunut muun ohella seuraavaa:

Valtauksen esteitä koskevan kaivoslain 6 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaan valtausta ei saa suorittaa puutarhassa. Sitä, mitä puutarhalla tarkoitetaan, ei lainkohdassa tarkemmin määritellä. Lainkohdan sanamuodosta kuitenkin ilmenee, että puutarhan, toisin kuin puiston, ei tarvitse olla asuinrakennuksen yhteydessä ollakseen valtauksen este. Tämän vuoksi ja kun lisäksi otetaan huomioon omaisuuden suojaan ja elinkeinovapautteen liittyvät näkökohdat, on perusteltua tulkita mainitussa lainkohdassa tarkoitettavan paitsi asuntojen yhteydessä olevia koti- ja keittiöpuutarhoja, myös erityiseen käyttöön otetuille alueille sijoitettavia puutarhoja.

Mainitun KHO:n tapauksen valossa vanhan kaivoslain 6 §:n 1 momentin 7 kohdan ”teollisuuslaitoksen” käsitettä on tulkittava mainitun perustuslain säännökset huomioon ottaen laajasti. Kuervaaran tilalla sijaitsevaa Kuersoran maa-ainesten ottolaitosta on näin ollen pidettävä mainitun lainkohdan mukaisena teollisuuslaitoksena. Sen olemassaolon vuoksi Kuervaaran tilaa ei voida liittää Hannukainen Mining Oy:n hakemuksen mukaiseen kaivospiiriin. Kaivospiiriä ei täten voida määrätä hakemuksen mukaisesti.

Pro-Hydron vaatimukset

Edellä lausuttuun viitaten Pro-Hydro vaatii, että Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ensisijaisesti hylkää Hannukainen Mining Oy:n kaivospiirihakemuksen kokonaisuudessaan tai toissijaisesti rajoittaa kaivospiiriä siten, että Pro-Hydron omista Kuervaaran tila RN:o 48:10 (kiinteistö-tunnus 273-402-48-10) jää kaivospiirin ulkopuolelle.

Oulussa toukokuun 31. päivänä 2016

Sanna Pikkujämsä
Varatuomari, Oulu
Oy Pro-Hydro Ab:n asiamies

Leinonen Ossi

Lähetäjä: KaivosAsiat
Lähetetty: 2. kesäkuuta 2016 13:00
Vastaanottaja: Leinonen Ossi; Kivi Maria
Aihe: VL: Hannukainen Maining Oy K8126

Lähetäjä:
Lähetetty: torstaina 2. kesäkuuta 2016 11.15
Vastaanottaja: KaivosAsiat
Aihe: Hannukainen Maining Oy K8126

Omistan mökin Äkäsjoen rannalla

. Emme kuulu ns. kaivospiiriin. mutta meitä huolestuttaa suunniteltu kaivokselta tuleva malmin hihnakuljetin ja sen aiheuttamat pöly- ja erikoisesti meluhaitat. Mökiltämme olisi vain noin 150 metriä kohtaan, jossa kuljetin ylittäisi Äkäsjoen.

Velijeni omakotitalot ovat mökin naapureina noin 300-400 metriä joen ylittävästä kuljetushihnasta. Myös heille voi olla haittaa vakinaisina asukkaina. Jos kaivoshanke toteutuu, vaadimme että mahdolliset haitat kompensoidaan asukkaille ja meille, jotka mökkeilemme aivan kuljettimen vieressä. Tästä syystä toivon saavani jatkossa kaivosta koskevaa postia, kuten aikaisempinakin vuosina.

Hannukainen 12.5.2016

yllas.sahko@pp.inet.fi

Turvallisuus- ja kemianvirasto (Tukes)

Valtakatu 2

96100 Rovaniemi

kaivosasiat@tukes.fi

Mielipide Kaivosrekisterinumero K8126 (Hannukaisen kaivospiiri)

Mielipide seuraavista kohdista:

-Aita seuraamaan maavallia, koska aita ja maavalli jäisivät metsänsuojaan näkymättömiin, aita ei rikkoisi talojen maavallin välistä suojametsää parantaisi asumis viihtyvyyttä. Myös poron hoidon kannalta hyöty porot seuraavat aitaa ja liikkuvat kauempana tiestä. Mahdollistaisi suojametsän hoidon. Metsä paras äänisuoja toimii myös käytännössä.

liite 1/2

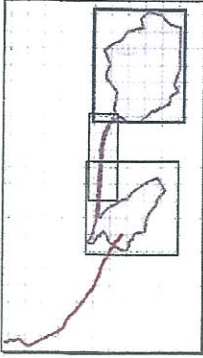
-Ympäristöarvio selostus Lapely/85/07.04/2010 sivu 42/62 sivulla vanha 1km turvaraja esitys joka tuhoaisi kylältä asumisedellytykset.

Seuraavin perustein: talojen lähellä kulkee hyväkuntoinen oljysoratie ei tarvitse osallistua tienylläpitokustannuksiin kuten vaihtoehdossa kylän siirto. Yritys toiminta tien laidassa rekkaliikenne toimii ja asiakkaat osaavat yritykseen. Jos yritys katoaa pois tien laidasta vaatisi valtavat mainos ja tienhoitokulut. Sijainti paras mahdollinen yritys toiminnan kannalta. Toivottavasti sivu on jäänyt papereiden matkaan vahingossa.

Kaivostoiminta ei ole alueella ongelma jos hoidetaan kunnolla, ongelmiin on mahdollista löytää ratkaisuja jos vain halutaan.

12.5.16

Hannukaisen alueen toiminnot
1:20 000 (A3)

2498000 mE

7501000 mN

2500000 mE

Kivivuohtiojoja

Erotusaita

Kuervitikon
louhos

Valkeajoki

Hannukaisen
louhos

Laavu

Äkäsjoki

7495000 mN

Projektio: KKJ2
Pohjakartta (c) MML 2015

PÖYRY
Ruutujako: 1 km
12.2.2016

Selite			
			Läjitysalueet: PAF = mahdollisesti happoa muodostava sivukivi NAF = ei happoa muodostava sivukivi OB = pintamaa-aines

Melu

YVA-selostuksessa hankkeen aiheuttaman melun leviämistä on arvioitu mallintamalla kaivoksen rakentamis- ja toimintavaiheet. Sulkemisvaiheesta ei ole tehty erillistä melun leviämismallinnusta, sillä sulkemisvaiheen meluvaikutusten on oletettu hyvin pitkälti vastaavan rakennusvaiheen vaikutuksia. Toimintavaiheen melunleviämismallit on tehty vuosien 0 (louhinnan aloitusvuosi), 5, 10, 13, 15 ja 17 mukaisista tilanteista. Melumallinnukset on tehty käyttämällä DataKustik CadnaA 4.2 mallinnusohjelman yhteispohjoismaisia teollisuus- ja liikennemelun laskentamalleja.

Meluvaikutuksia koskevassa kappaleessa 11.6. kaikissa hankevaihtoehdoissa kaivostoiminnasta aiheutuvien meluvaikutusten on arvioitu olevan toimintavaiheessa kohtalaisia ja rakentamis- ja sulkemisvaiheissa vähäisiä. Arvioinnin lähtökohtana on ollut, että kaivosalueen ympärille perustetaan noin 1 km:n suojavyöhyke, jolle ei jää häiriintyviä kohteita. Sosiaalisten vaikutusten arvioinnin yhteydessä (kappale 11.15.) todetaan toisaalta, että keskeisimmin kaivostoiminnan vaikutuksen kokevat Hannukaisen kylän paikalliset asukkaat (vakinaiset ja loma-asukkaat), joihin kohdistuu mm. suora melun vaikutus noin 0–3 km etäisyydellä keskeisten kaivostoimintojen alueesta. Merkittävin vaikutus kohdistuu suojavyöhykkeiden (1 km:n) sisällä oleviin rakennuksiin ja kiinteistöihin, jotka selostuksen mukaan yhtiö lunastaa hankkeen esirakentamisvaiheessa. Suojavyöhykkeiden sisällä on yhteensä 46 kotitaloutta, 6 yritystä sekä 42 kiinteistöä, joilla ei ole rakennusta. Lisäksi todetaan, että kaivoksen rakentamis- ja toimintavaiheen aikana paikalliset asukkaat ja yritykset noin kolmen kilometrin sisällä hankealueesta (pois lukien suojavyöhykkeiden alueet) voivat kokea häiriötä mm. kaivostoiminnan aiheuttamasta melusta.

Rakentamis- ja toimintavaiheen päivä- ja yöajan melun leviäminen on selostuksessa esitetty kartoilla. Kartojen tarkempi sanallinen kuvaus kuitenkin puuttuu. Myös itse kartat ovat niin suurpiirteisiä ja epäselviä, että niiden lukeminen on erittäin vaikeaa. Mallinnusten tulokset olisi tulut esittää tarkemmin niin sanallisesti kuin karttatarkastelunakin. Vaihtoehdoista olisi tullut esittää eri asuintyyppien (pysyvä/loma), yritysten ja asukkaiden lukumäärät eri melualueilla. Ilman näitä tietoja eri vaihtoehtojen vertailu on vaikeaa ja muutenkin vaikutukset jäävät piiloon. Melumallinnusta esittävässä kartoissa olisi pitänyt myös esittää lomarakentamiseen tarkoitetut oikeusvaikutteiset asemakaava-alueet ja täydentää olemassa olevaa lomarakennuskantaa Kaupinjärventien suunnassa. Lisäksi selostuksessa olisi ollut hyvä tarkastella vähintään yhtä ohjearvot 5 dB:llä alittavaa aluetta ja sen asukasmääriä, koska silloin olisi saatu kuva potentiaalisista riskeistä ja ihmismäärästä, joille melusta voi olla haittaa, vaikka laskennallisesti tulokset ovatkin ohjearvojen alapuolella. Hannukaisen meluselvityksestä puuttuivat melulähteiden melupäästö-tiedot, jotka olisi ollut hyvä esittää. Meluvaikutuksia ja niiden merkittävyyttä olisi tullut pohtia sellaisessa tilanteessa, että suunniteltu suoja-

27.4.2016

1

Hannukainen Mining Oy:n kaivosprojekti Kolarin Hannukaisen kylässä

ja Vaskooli Vauhkosen Tunturiravintola Oy:n

VALITUS / HUOMAUTUS
HANNUKAINEN MININGIN OY:N
YMPÄRISTÖ-, VESITALOUS- JA KAIVOSLUPA SEKÄ KAAVOITUS HAKEMUKSIIN

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI

Julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista annetun direktiivin mukaan YVA:ssa suoritetaan väestöön ja ihmisten terveyteen ja aineelliseen omaisuuteen vaikuttavien haittojen/uhkien selvitys ja asianomaisten kuuleminen.

Hankkeen toteuttajan on selvitettävä hankkeen ominaisuudet ja/tai toimenpiteet joilla pyritään välttämään ja jos mahdollista poistamaan merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Hannukaisen kaivos

Hannukainen Mining Oy, 2646979-8, (myöhemmin Kaivosyhtiö), ympäristö- ja vesitalouslupahakemus perustuu Northland Mines Oy konkurssipesältä ostamaan YVA selvitykseen, pienin muutoksin, jolla Kaivosyhtiö nyt hakee ympäristölupaa. Muutoksena suojavyöhykkeen poistaminen ja sen korvaaminen suojavallilla, joka tulee olemaan merkittävä haitta allekirjoittajan elinkeinolle ja viihtyvyydelle. Kylläkin ympäristön muiden elinkeinojen/naapureiden osalta täysin Northland Mines Oy:n korvaukset ja sopimissuunnitelmat poistaen.

Northland Mines Oy:n suunnitelmassa oli molempien osapuolten hyväksymä ja allekirjoitettu esisopimus, joka sisälsi muun muassa aikajanan kaivoksen lupa käsittelystä ja kaivostoiminnan aloittamisesta, sekä korvaukset erillisissä ajallisissa tapauksissa .

Northland Mines Oy:n kanssa käytiin läpi haitat ja mahdolliset kauhuskenaariot mitä kaivostoiminta voisi aiheuttaa allekirjoittaneelle naapurina sekä haitta/uhka Vaskooli Vauhkosen Tunturiravintolat Oy:n elinkeinolle .Ne katsottiin niin suuriksi,että Northland Mines Oy katsoi parhaaksi tehdä lunastus-/esisopimuksen/kauppakirjan kohteesta.

Haitoiksi katsottiin muun muassa pöly,valo,äänät,tärinät viihtyvyys sekä imagohaitat. Katsottiin myös että ravintolatoiminta ei voi jatkua näin lähellä kaivosta. (kaivosalueeseen matkaa 0.00 metriä.)

Tunturiravintolat Oy:n Kivinatetta ravintola on rakennettu punagraniitista ja ravintola Haltiakammi 380 mm harkoista. Haltiakammi on "upotettu" maansisään noin 2,5 metriä. Molemmille rakennuksille kaivostoiminnan aiheuttamat "tärinät" arveltiin aiheuttavan rakenteellisia muutoksia ja olevan näin ollen vaaraksi kaikenlaiselle yritystoiminnalle. Lisäksi räjäytystyöstä tuleva uhka asumiselle. Katsottiin myös, että haitta tai uhka on parempi poistaa lunastussopimuksella kuin jäädä odottamaan näitä mahdollisesti tulevia vahinkoja, jotka tulisivat olemaan ehkä kaivosyhtiölle kalliimpia kuin esisopimus lunastuksesta. Samalla sopimisella saatiin aikaiseksi lainsäätäjän määräämä kuulemis sekä haitanaiheuttajan vastuun poisto. Lisäksi poistettiin sosiaalinen vastuu, joka kuuluu myös YVA käsittelyyn.

Kaivosyhtiö ei ole aloittanut minkäänlaista virallista kuulemista mahdollisten haitankärsijäin kanssa. Se vie lupakäsittelyä eteenpäin ilman edellä mainittuja lainmukaisia pakollisia kuulemisia. Täten katson,että YVA :n luvan ehdot luvan myöntämiselle eivät täyty ennen kuin Vaskooli Vauhkosen Tunturiravintolat Oy:n kanssa on lunastussopimus.

Kaivosvaltauksen omistajan vaihdos ei ole muuttanut edellä mainittuja uhkakuvia allekirjoittaneelle ja hänen yritykselle tai elinkeinolle millään lailla.

Kaivosyhtiö hakee ympäristö- ja vesitalouslupaa ja sen jälkeen kaivosalueelle kaavaa ja myöhemmin kaivoslupaa.

Kaivosyhtiö ei ole tällä hetkellä valmis neuvottelemaan minkäänlaisesta esisopimuksista, kaivostoiminnasta haittoja kärsivien tahojen kanssa. Kaivosyhtiö ei ole julkituonut minkäänlaista tutkimusta tai aikomusta tutkia, sosiaalisin, asutukseen, muihin elinkeinoin, ihmisiin tai muuhun kohtuudella vältettävissä olevaan yleiseen tai yksityisen edun loukkausta välttävään tai korvattavaan ongelma kohtaan.

Yllä mainitut kysymykset tulee ottaa huomioon YVA-hakemuksessa/selostuksen käsittelyssä ja vaatia kaivosyhtiötä sopimaan kyseiset asiat haitankärsijöiden kanssa.

Haitankärsijöiden kanssa täytyy olla sopimukset ennen kuin ympäristölupa, kaavoitus tai muukaan lupa-asia viedään eteenpäin.

Kaivosyhtiö vie lupaprosessia eteenpäin vanhan kaivoslain mukaan, jolla saadaan suuria etuja verrattaessa uuteen kaivoslakiin.

Toiminnasta ei saa aiheutua

- *haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle, elinoloihin, viihtyvyyteen, yhdyskuntarakenteeseen.*
- *huomattavaa haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle tai elinkeinolle*
- *kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta.*

Kaivoshankkeen lupaprosessin edetessä, ilman sopimista haitan kärsijöiden kanssa: tullaan rikkomaan Suomen perustuslakia monelta kohtaan ja näin ollen hankkeen hyväksyntä vastoin perustuslakia on rikos.

Virkamiesten tulee myös huomioida tämä päätöksiä tehdessään.

(PL 15.1 § ja 18.1 §) (PL15.1 §+ 19.4 §) (18 §)

Perusoikeussuojaa oikeusasemalleen saa henkilö, joka hallitsee asuntoa tai harjoittaa elinkeinoaan kaivoshankkeen vaikutuspiirissä.

Yleisesti voidaan todeta yleisesti, että perustuslaki suojaa omistajan mahdollisuuksia mm. käyttää kiinteistöään sekä sulkea ulkopuolisia tahoja sen käytöstä. Samoin perusoikeussuoja kattaa omistajan oikeuden disponoida omaisuutensa esimerkiksi luovuttamalla tai vuokraamalla sen toiselle tai käyttämällä sitä vakuutena.

Perustuslain 18 §:n turvaavaan elinkeinovapauteen puolestaan liittyy, että omistaja voi käyttää kiinteistöään monenlaisten elinkeinon harjoittamiseen lainsäädännön asettamissa rajoissa. Myös yksityiselämään sekä kotirauhan suoja (PL 10 §) kuuluu niihin perusoikeuksiin, jotka tulee kaivoshankkeiden yhteydessä ottaa huomioon.

Tulkittuna yhdessä mm. PL 19.4 §:n (oikeus asuntoon), 7.1 §:n (oikeus elämään ja henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen) ja 20.2 § (oikeus terveelliseen ympäristöön) kanssa voidaan todeta että kotirauha nauttii suojaa paitsi viranomaisten laittomia tarkastuksia vastaan myös erilaisia yksityisten tahoilta tulevia puuttumisia ja häiriöitä vastaan.

Kaivoshankkeita käynnistettäessä joudutaan aina arvioimaan, vaikuttaako hanke negatiivisesti joidenkin perusoikeussuojaa nauttivien henkilötahojen oikeusasemaan. Lisäksi edellytetään, ettei rajoitus loukkaa perusoikeuden ydinalueen koskemattomuuden vaatimusta eikä kansainvälisiä ihmisoikeuksia.

Edellä mainittujen yleisten rajoitusedellytysten lisäksi on otettava huomioon, että silloin kun varallisuusarvoisen oikeuden rajoitus on tyypillinen sellainen pakkotoimi kahden osapuolen

välillä, jossa toisen subjektin oikeutta rajoitetaan ja toinen subjekti saa itselleen kyseiseen rajoitukseen suorassa vastuusuhteessa olevan varallisuus arvoisen edun tulee myös PL 15.2 § pakkolunastussäännös siltä osin sovellettavaksi, että tällaisesta toimenpiteestä aiheutuvista menetyksistä on aina suoritettava täysi korvaus.

Edellä mainittu korvausvaatimus perustuu kiinteistöiden arvon laskuun, elinkeinon loppumiseen, kiinteistöiden normaali käytön estymiseen kaivoshankkeen vuoksi .

Tämä vaatimus ei ole mikään oikeusjärjestelmäämme kotiutunut tuore ilmiö, vaan on meillä hyvin pitkään vallinnut oikeudenmukaisuusajattelu.

"Ympäristöä kuormittava toiminta aiheuttaa vahingollisia muutoksia lähialueiden oikeudenhaltijoiden etupiirissä. Velvollisuus hyvittää nämä muutokset perustuu toiminnan tuottamaan hyötyyn. Naapureiden häiritsevistä toiminnasta taloudellista etua saava toiminnanharjoittaja joutuu korvaamaan näille aiheutuvat menetykset saamansa edun tasoittamiseksi"

Virkamiesten tulee siten huolehtia siitä, että toiminnanharjoittaja sisällyttää nämä kustannukset täysmääräisesti kannattavuuslaskelmiinsa. Kustannuksia ei ole oikeudenmukaista siirtää "viattomien" sivullisten kannettaviksi.

Samoin on huomattava, ettei haitankärsijän sietämisvelvollisuutta voida kaivostoiminnan kaltaisessa henkilörelaatiassa arvioida samalta pohjalta kuin niissä tilanteissa, joissa kiinteistön käyttöä rajoitetaan jonkin julkisen edun tai yleisen ympäristöintressin vuoksi. Kaivostoiminnan kohdalla kovin laajaan sietämisvelvollisuuteen ei kuitenkaan ole perusteita, vaan hyödynsaajan tulee lähtökohtaisesti korvata kaikki menetykset haitankärsijälle. Perusoikeudensuojaa nauttii haitankärsiä (PL15 §) ja elinkeinon harjoittamisessa (PL 18 §).

PL 15 § ja PL 18 § mukaan kaivoksen perustaminen vaikeuttaa olennaisesti tai tekee mahdottomaksi tällaisen yrityksen toiminnan jatkamisen, voitaneen edellisten pykälien yhteisvaikutuksen perusteella korvausjärjestelyä aiheellisena.

Vaikka elinkeinonharjoittajan täytyy ymmärtää, että yhteiskunta rakenne voi kehittyä, niin hakiessamme 24 vuotta sitten rakennuslupaa matkailuelämys kohteelle alueen ympäristö oli kaavoitettu matkailu ja matkailua tukevaksi alueeksi jonka lähellä oli lopetettu rautakaivos, joka ei millään lailla häirinnyt matkailu elinkeinoa.

Katson, että Hannukaisen kaivoksen toiminnanharjoittaja on velvollinen sopimaan haitankärsijän kanssa korvaus- ja lunastusasiat heti. Vaikka kaikkien kaivosprosessien vaiheiden jälkeenkään ei kaivostoiminta ole varmaa. Mutta Hannukaisen kaivoksen kannattavuus ja tutkimukset on tehty ja todettu hyväksi. Päätös kaivostoiminnan aloittamisesta on vain rautamalmin hinnasta kiinni.

Hannukaisen kaivos todennäköisesti avataan.(rautamalmin rautapitoisuus yksi maailman parhaista). Valtaushan synnyttää merkittävää oikeudellista epävarmuutta kiinteistön tulevan käytön suhteen. Tällainen epävarmuus vaikeuttaa mm. investointien tekemistä ja suunnittelua kiinteistölle. Samoin se vaikuttaa negatiivisesti kiinteistöiden arvoon sekä muutoinkin rajoittaa omistajan mahdollisuuksia päättää omaisuudestaan. Myös suunnitelma muuttaa kyseinen alue, jossa yritykseni/kotini sijaitsee, aiotaan kaavahakemuksessa muuttaa EV alueeksi, joka sen lisäksi että kaivoshanke lopettaa yritystoiminnan niin rajoittaa kaava läpi mennessään yrittäjän ja yksilön vapautta päättää itse omasta omaisuudestaan.

Niin ei voida olettaa, että haitankärsijät kaikkineen omaisuutensa ja elinkeinonsa rajoituksineen voi odottaa ja kantaa riskit että haitat maailmamarkkina hinnoista johtuvasta epävarmuudesta. Haitankärsijöiden näkökulmasta keskeistä on myös valtauksen kesto eli kuinka kauan epävarmuus omaisuuden tulevasta kohtalosta jatkuu. On varmistettava ettei valtaus ja siihen liittyvä epävarmuuden aika koskaan muodostu pidemmäksi kuin kivennäisesiintymän tutkimiseksi ja sen hyödyntämiseen kannattavuuden arvioimiseksi sekä toiminnan suunnittelemiseksi on välttämätöntä.

Nykyinen kaivosvaltauksen haltia Kaivosyhtiö ei tee minkäänlaisia maastotutkimuksia tai kartoitusta maastossa enää varmistaakseen malmion arvon. Heillä on jo kaikki tarvittava tieto malmiosta ja sen kannattavuudesta. Näin ollen kivennäisesiintymän kannattavuuden tutkiminen on suoritettu ja todettu kannattavaksi. Kaikki suunnitelmat toiminnan aloittamiseksi ovat valmiina ja vain luvitusvaihe on jäljellä. Tämän kymmenien miljoonien eurojen tutkimus tiedon he saivat ostettuaan Northland Mines Oy konkurssipesältä Hannukaisen valtauksen. Eikä kommentit kaivosvarauksen haltialta haitankärsijöille tai elinkeinonharjoittajalle "kaikki vie aikansa ja ei voi mitään haitankärsijän vanhemiselle" ei oikeuta antaa haitan jatkua.

Tärkeää kuitenkin perusnäkökulmasta on, että viranomaisharkinnassa tapauskohtaisesti aina määritellään valtaukselle lyhin kohtuullinen aika, eikä automaattisesti päädytä lain sallimaan ylärajaan. Valtauksesta ja sen nojalla tehdyistä toimenpiteistä aiheutuvista haitoista ja vahingoista on suoritettava täysi korvaus haitankärsijälle.

Kaivosyhtiö osti Northland Mines Oy konkurssi pesältä Hannukaisen valtauksen ja tulkitsee että koska kyseinen valtaus on "vanha" ja näin olen vanhan kaivoslain piiriin kuuluva, niin heitä velvoittaa vain vanha kaivoslaki. Mutta heidän mielestä heitä ei velvoita mikään muu mitä Northland Mines Oy sopi tai teki. Eikä Kaivosyhtiö velvoita heidän mielestään myöskään pitkä aika, joka muodostuu yhteen lasketusta ajasta minkä haitankärsijät ovat joutuneet kestämään.

Northland Mines Oy lähes 10 vuotta ja nyt Kaivosyhtiö arvioi 5 – 10 vuotta sekä lisää jos rautarikasteen hinta ei ole sopiva. Siis yhteensä ehkä 20 vuotta tai pitempään. Tuota aikajanaa ei voida pitää mitenkään kohtuullisena. Viranhaltioiden täytyy puuttua tähän perustuslain- ja ihmisoikeusrikkomukseen.

Allekirjoittaneen kohtuullinen sietämisvelvollisuus on ylitetty aikoja sitten. Omaisuuden arvon aleneminen kaivoshankkeesta johtuen sekä käyttörajoitukset ovat kohtuuttomia. Yllä olevat asiat tulee ottaa huomioon kaikissa hakemuksissa, ympäristö-, vesitalouslupa-asioissa kaavoituksessa ja kaivoslupa-, yms. hakemuksissa. Sekä velvoittaa haitanaiheuttaja korjaamaan nämä, perustuslainkin mukaan aiheuttamansa haitat haitankärsijälle välittömästi ja viipymättä.

Perusoikeudet eivät nykyisin vallitsevan käsityksen mukaan suojaa yksilöä vain valtiota ja sen lainsäätäjää ja viranomaiskoneistoa vastaan, vaan yksilö tarvitsee ja saa perusoikeussuojaa myös aktiivisia toimenpiteitä mm. oikeussuhteiden heikompien osapuolten suojaamiseksi vahvempien osapuolten vallan (väärin)käyttömahdollisuuksia vastaan.

Lupaviranomaisilla on kunkin yksittäisen hankkeen edellyttämässä laajuudessa mahdollisuus ja velvollisuus asettaa toiminnanharjoittajalle tarpeellisia lupaehtoja ja määräyksiä mm. ulkopuolisille aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi ja minimoimiseksi, korvaamiseksi sekä ympäristökohtien turvaamiseksi.

VASKOOLI VAUHKOSEN TUNTURIRAVINTOLAT Oy
Ylläksentie 168
95900 Kolari

Aloitti toimintansa Hannukaisen kylässä 1992. Sitä ennen yrittäjä pariskunta Matti Hirvasoja ja Arja Vauhkonen olivat yrittäjinä Oulussa 1985 lähtien.

Hannukaisen kylässä Matti Hirvasojan omistamilla tonteilla N:o 20:21 ja 20:23, joiden yhteispinta-ala on 10 800 m² on rakennuksia yhteensä n. 700 m² ja toimintaa seuraavasti

- Vaskooli Vauhkonen Tunturiravintolat Oy
- Ylläksen Sauna Oy
- Ravintola Kivinavetta
- Ravintola Haltiakammi
- Ylläksen Sauna Oy:n Savusauna ja Kota-rakennus
- Matti Hirvasojan omakotitalo
- huoltorakennuksia

Toiminta perustuu ravintolatoimintaan ja elämysmatkailuun. Ajatuksena oli, kun hankimme paikan Hannukaisesta, että asiakkaamme tulevat Hannukaisen kylään eikä vain kymmenen kilometriä Äkäslompolosta. Liikeideamme perustuu huippu ruokaan että hyvään palveluun luonnon keskellä. Piha-alueemme sekä ravintolat ovat erityisen laadukkaasti rakennettuja sekä korkeatasoisia palvelultaan ja puitteiltaan.

Asiakkaitamme ovat /ja ovat olleet Suomen suurimpien yhtiöiden ylin johto, kotimaiset sekä ulkomaiset valtionjohtot, kuningassuvun jäsenet että kaikki muut jotka ovat halunneet korkeatasoisen elämyksen.

Kaivosyhtiö:n suunnitelmassa tonftiamme kiertää kahdelta syrjältä 30 m korkea "suojavalli" jonka takana sijaitsee kaivostoiminta.

Olemme rakentaneet tätä matkailukohdetta kohta 25 vuotta, jonka mahdollisuus jatkaa kaivoksen naapurina on mahdotonta.

Tästä syystä vaadin lupaviranomaisilta että kaikissa Hannukaisen kaivosta käsittelevissä päätöksissä otetaan huomioon edellä mainitut hyvin painavat syyt sisällyttää kaikkiin lupaehtoihin haitankärsijän huomattavat haitat sekä taloudellinen korvaus haitoista. Sekä määrätä korvauksista sopiminen välittömästi. Suomen perustuslakikin vaatii ottamaan huomioon nämä esille tulleet uhkat ja haitat.

~~Vaskooli Vauhkonen Tunturiravintolat Oy~~

Matti Hirvasoja
toimitusjohtaja

Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry
 Valtakatu 22
 96200 Rovaniemi
 puh. 040 823 2443
 sähköp. lappi@sll.fi

MIELIPIIDE

23.6.2016

Tukes
kaivosasiat@tukes.fi

Viite Tukesin kuulutus 5.4.2016, KaivNro K8126

Asia **Mielipide Hannukainen Mining Oy:n kaivospiirihakemuksesta**

Valitettavasti piirillä ei ole resursseja syventyä hakemukseen liitteineen kovin perinpohjaisesti, mutta ohessa muutamia havaintoja kaivospiirihakemuksesta.

Hannukainen Mining Oy:n tulee jättää uuden kaivoslain mukainen hakemus

Tukesin kuulutuksessa kerrotaan, että Northland Mines Oy on jättänyt kaivospiirihakemuksen TEM:lle 22.12.2010. Yhtiö on päivittänyt hakemusta 28.3.2013 ja Tukes on kuuluttanut päivitetyn kaivospiirihakemuksen 29.11.2013.

17.12.2015 jätetyssä hakemuksessa kerrotaan, että liitteessä 2 kerrotaan kaivospiirien erot rajauksessa sekä liitteessä 4 valtauksista ja malminetsintäluvahakemuksista. Liitteessä 2 kerrotaan vain 29.11.2013 kuulutetut rajat eikä ensimmäisen hakemuksen rajoja. Lisäksi kartasta ei pääse varmuuteen onko vihreät rajat laajennusta vai poistettavia kohtia. Liitteessä 4 on vain kartta valtauksista, mutta ei valtausten myöntämisaikoja.

20.8.2015 Northland Mines Oy:n konkurssipesän valtausalueet on siirretty Hannukainen Mining Oy:lle. 5.4.2016 annetussa kuulutuksessa kerrotaan, että tämän jälkeen on mm. kaivospiirin rajoja ja käyttösuunnitelmaa muutettu. Missään ei kerrota mitkä kaivoslain pykälät mahdollistavat, että näin paljon muutettu kaivospiirihakemus menee vanhan kaivoslain mukaan.

Katsomme, että 17.12.2015 jätetty päivitetty kaivospiirihakemus on uusi hakemus ja sitä koskevat uuden kaivoslain määräykset kaivosluvalle. TEM:lle jätetyn hakemuksen päivämäärä (22.12.2010) panee epäilemään, että on jätetty puutteellinen kaivospiirihakemus kiireellä, jotta luvasta päätettäessä noudatettaisiin vanhaa kaivoslakia.

Kaivospiirin laajuus ja puutteelliset selvitykset

Kaivospiirialue on liian pieni. Kaivospiiri tulee määrätä niin suureksi, että mm. pöly- ja meluvaikutukset jäävät kaivospiirin sisälle, jotta alueen maanomistajat ovat

oikeutettuja saamaan korvauksen menetyksistään.

Julkisuudessa on kerrottu, että nykyinen kaivosyhtiö ei tule noudattamaan tehtyä YVA-selvitystä suojavyöhykkeiden osalta vaan se rakentaa suojavallit kaivospiirin ympärille. Kuulutuksen liitteenä olevissa kartoissa ei näy suojavalleja. Niistä ei ole tehty YVA-selvitystä, joten kaivospiiriä ei voi määrätä ennen kuin tiedetään niiden vaikutusten laajuus.

Uraania ei ole tarpeeksi otettu huomioon

Mm. liitteessä 10 luvussa 2 (Selvitys toimenpiteistä, joilla varmistetaan, ettei kaivostoiminnassa harjoiteta ilmeistä kaivosmineraalien tuhlausta taikka kaivoksen mahdollista tulevaa käyttöä, louhintatyötä ei vaaranneta tai vaikeuteta) ei mainita uraania lainkaan, vaikka sitä esiintyy paikoin WHO:n pitoisuusrajan ylittävänä arvoina (liite 7, ELY-keskuksen lausunto, sivu 30). Ennen kuin myönnetään mitään lupia pitää ehdottomasti selvittää, miten uraanin läsnäolo malmiossa vaikuttaa prosessiin ja onko sitä niin paljon, että se on pakko tai kannattavaa erottaa malmiosta. Samaten, mitkä ovat sen säteily- ja kemialliset vaikutukset sivukivikasoissa.

Kaivoshanke ei ole voimassa olevien kaavojen mukainen

Kaivos tulisi tuhoamaan yhden Tornion-Muonionjoen vesistöalueen arvokkaimmista vaelluskalojen (mm. meritaimenen) kutualueista. Tällä on vakavat seuraukset Tornion-Muonionjoen kalanpoikastuotantoon. Kaivoshanke ei täten täytä Tunturi-Lapin maakuntakaavan kaavamerkintöjä. Kaivospiiri ei ole myöskään Ylläksen osayleiskaavan mukainen, joten kaivospiirihakemusta ei voi myöntää ennen kuin kaava-asiat ovat kunnossa.

Muut hakemuksen ja kuulutuksen puutteet

- Hakemuksessa ja kuulutuksessa ei kerrota milloin alueen valtaukset on tehty, joten jää epäselväksi, onko kaivospiirihakemus jätetty ajoissa.
- Hakemuksessa ei ole liitteenä myöskään vanhan kaivoslain 23 § 7-kohdan edellyttämää kunnan lausuntoa.
- Hakemuksessa ei kerrota mikä YVA-selvityksessä esitellyistä vaihtoehtoista on valittu ja miten YVA-selvitys on vaikuttanut vaihtoehdon valintaan (vanha KaivosL 23 a §).
- Apualueeksi ei ole merkitty purkupuutkea Muonionjokeen.

Kaivoksen vaikutukset alueen kehittämiseen

Tuleva kaivostoiminta todennäköisesti tuhoaisi ainakin osittain Kolarin luontomatkailun nykyisessä muodossa. Kaivoksen toiminta-ajaksi on arvioitu 17-25 vuotta. Ei ole mitenkään perusteltua, että kaivoksen verrattain lyhyt toiminta-aika hävittäisi matkailun työpaikat, jotka ovat kuitenkin kestävämpiä niin aluetaloudellisesti kuin ympäristöllisestikin. Vaikutukset alueen poro- ja keruutalouteen olisivat myös erittäin kielteiset. Poro- ja keruunhoitolain mukaiset neuvottelut olisi pitänyt käydä ennen kuin kaivospiirihakemus kuulutettiin.

Lisäksi kaivostoimintaa ei kuitenkaan aloiteta lähitulevaisuudessa malmin markkinatilanteen vuoksi. Tämä johtaa siihen, että matkailualan investointeja ei

tehtäisi alueella lainkaan odotellessa tuleeko kaivosta vai ei. Tilanne on kestämätön alueen olemassa oleville yrittäjille.

Hankkeen vaikutusalueella olevat tahot

Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry:n sääntöjen mukaan piirin toimialue on Lapin maakunta, joten katsomme, että olemme hankkeen vaikutusalueella oleva taho.

Rovaniemellä 23.6.2016

Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry:n puolesta

Seppo Aikio
puheenjohtaja

Tarja Pasma
sihteeri

Tiedoksi jouko.pakarinen@hannukainenmining.fi

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
Valtakatu 2
96100 ROVANIEMI
Sähköposti: kaivosasiat@tukes.fi.

MUISTUTUS/MIELIPIDE

Viite: Ilmoitus kuulemisesta 5.4.2016 (Kaivosrekisterinumero K8126), Hannukainen Mining Oy:n Hannukaisen kaivospiirihakemus

Hannukaisen alueen allekirjoittaneet kiinteistöjen omistajat esittävät kunnioittavasti muistutuksenaan ja mielipiteenään seuraavan.

1. Lähtökohtia

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (*Tukesin*) kuulutuksen 5.4.2016 (KaivNro K8126) mukaan edellä viitekohdassa mainittu asia on tullut vireille 22.12.2010 työ- ja elinkeinoministeriöön Northland Mines Oy:n jättämällä kaivospiirihakemuksella (jäljempänä Hannukaisen kaivoshanke tai kaivoshanke). Northland Mines Oy on päivittänyt kaivospiirihakemustaan Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon 28.3.2013. Tukes on kuuluttanut hakemuksen 29.11.2013.

Tukesin kuulutuksen 5.4.2016 mukaan haettava kaivospiiri sijoittuu Kolarin kunnan, Hannukaisen kylän alueelle. Kaivospiiri sijaitsee noin 25 - 30 kilometriä Kolarin keskustaajamasta koilliseen ja noin 12 kilometrin etäisyydellä Yllästunturista.

Hannukainen Mining Oy on ostanut konkurssiin menneen Northland Mines Oy:n omaisuutta, ja Tukes on antamallaan päätöksellä 20.8.2015 siirtänyt konkurssipesän valta-alueet Hannukainen Mining Oy:lle.

Konkurssiin mennyt Northland Mines Oy oli Kolarin Hannukaisen rautakaivoshankkeen YVA-selostuksessaan sitoutunut perustamaan 1 km:n suojavyöhykkeen louhosten ympärille sosiaalisten- ja terveyshaittojen sekä yksityisten etujen loukkausten ensisijaisena vähentämistoimena. Suojavyöhyke oli esillä myös Kolarin kunnassa vireillä olevissa Hannukaisen kaivosalueen osayleiskaavassa ja Hannukaisen kylän asemakaavassa (kuulutukset 28.11.2013, Luoteis-Lappi). Northland Mines Oy tutkimuksissaan siis totesi, että vaikutukset ovat niin suuret, että lähialueelle pitää määrittää 1 km:n suoja-alue, jonka sisällä ei voi eikä saa asua. Heidän teettämänsä YVA-selostuksen mukaan säädetty raja-arvot ylittyvät useissa kiinteistöissä kaivosalueen ympärillä.

Hannukaisen kaivoshanke on Suomessa poikkeuksellinen ja poikkeuksellisen laaja hankkeena ja vaikutuksiltaan. Alle 1 km:n etäisyydellä mittakaavaltaan Suomen suurimpien (Talvivaara, Kevitsa, Siilinjärvi) joukkoon kuuluvasta avolouhoksesta sijaitsee yhteensä 37 vapaa-ajan asuinrakennusta ja 10 vakituista asuinrakennusta (Liite 1). Vastaavasti 2 km:n etäisyydellä vapaa-ajan asuntoja on 50 ja vakituksia asuinrakennuksia 17. Yksityisiä haitankärsijöitä tämän muistutuksen laatijoiden lisäksi on siis huomattava määrä. Tämän muistutuksen tekijöiden omistamat rakennetut kiinteistöt sijaitsevat alle 1 km:n etäisyydellä tulevasta avolouhoksesta.

1.6.16

Yksityisiin haitankärsijöihin kuuluvat lisäksi myös ne matkailuyrittäjät, joiden toiminta ja toimintaan tehdyt investoinnit perustuvat Ylläksen alueen tarjoamaan puhtaaseen ilmaan ja luontoon ja siihen perustuvaan mielikuvaan.

Hannukainen Mining Oy on nyt kyseenalaisella menettelyllään ja puutteellisin perusteluin poistamassa edellä selostetun 1 km:n suoja-alueen siten, että kyseessä oleva hanke tulee aiheuttamaan muistutuksen tekijöiden omistamille kiinteistöille ja kiinteistöjen käytölle vahinkoa ja haittaa. Tämän seurauksena kaivoshankkeen lupaprosessit ovat nyt tulleet uuteen valoon, ja muistutuksen tekijöiden edut, oikeudet ja oikeusasema sekä oikeusturva ovat kaivoshankkeen johdosta huomattavasti vaikeutuneet ja vaarantuneet siten, että Hannukaisen kaivoshanketta ei voida pitää enää kaivoslainsäädännön mukaisena hankkeena eikä kaivospiirihakemus täytä kaivoslaissa säädettyjä edellytyksiä. Tukes ei lain mukaan voi asiassa antaa kaivospiirin määräämistä / kaivoslupaa koskevaa myönteistä päätöksestä esillä olevalle hankkeelle.

Kaivoshanke on aiheuttamassa muistutuksen tekijöille konkreettisia menetyksiä ja oikeudenloukkauksia. Kiinteistöimme arvot ovat romahtaneet, ja tulevaisuuden näkymät ovat hyvin epävarmat. Jos joudumme pakkotilanteen edessä realisoimaan kiinteistöimme, se olisi taloudellisesti meille kohtuuton ja raskas isku. Samaa pätee myös Ylläksen matkailukehitykseen. Matkailuyritykset eivät ole kaivoksen vaikutusten vuoksi uskaltaneet tehdä aluetta kehittäviä investointeja ja näin alueen kehittyminen on pysähtynyt. Koko seutukunta kärsii kyseessä olevan Hannukaisen kaivos hankkeen negatiivista vaikutuksista jo nyt.

Tämän muistutuksen tekijät ovat esillä olevan Hannukaisen hankkeen kaivospiirin Hannukaisen ja Keskiosan käyttöalueenalueiden välittömässä läheisyydessä rakennettuja kiinteistöjä omistavia, alueella asuvia ja alueella vapaa-aikaa viettäviä sellaisia yksityisiä asianosaisia, joiden etua, oikeutta ja oikeusasemaa esillä oleva asia välittömästi koskee ja joiden elämiseen, kiinteistöjen käyttöön ja varallisuuteen kaivoshanke on jo nyt vaikuttanut voimakkaasti haitallisella ja vahingoittavalla tavalla. Muistutuksen tekijät ovat myös Kolarin kunnan jäseniä.

Tukesin kuulutuksesta (s. 25) ilmenee, että hakijayhtiö on hankkeen vaikutusalueella oleviksi tahoiksi ilmoittanut: Muonion ja Kolarin paliskunnat, Paliskuntain yhdistys, Muonionjoen kalastusalue, Kolarin Riistanhoitoyhdistys, Metsähallitus (Länsi-Lappi), Museovirasto, Tornion laakson maakuntamuseo, Lapin liitto, Luonnonvarakeskus, Metsänhoitoyhdistys (Länsi-Raja), Liikennevirasto, Tornionlaakson Sähkö Oy, Lapin ELY-keskus, Ylläksen Ystävät ry, Tunturi-Lapin Matkailuyhdistys, Ylläksen Matkailuyhdistys ry, Kolarin Luonto ja Kolarin Yrittäjät ry.

Huomattavaa on, että Suomen kolmanneksi suurimman kaivoksen avolouhoksen välittömässä läheisyydessä (joista 17 kpl alle 500 metrin etäisyydellä, lähin n 100 m:n etäisyydellä ja useita 200-300 m:n etäisyydellä) olevia vakituisten asuntojen ja vapaa-ajan asuntojen omistajia hakija ei virheellisesti ole pitänyt kaivoksen vaikutusalueella olevina tahoina. Avolouhoksella tullaan hakemuksen mukaan louhimaan malmia ja sivukiveä panostamalla ja räjäyttämällä. Hannukaisen avolouhos tulee olemaan pituudeltaan 2 500 m, leveydeltään 500 - 1 500 m ja syvyydeltään noin 250 m.

2. Muistutus/mielipide

Tukesin kuulutuksessa (s. 23), viitaten kaivoslain (621/2011) 56 §:n 1 momentin säännökseen, todetaan, että Tukesin annettavassa päätöksessä on otettava kantaa lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin. Kaivoslain säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen (HE 273/2009 vp, s. 111) yksityiskohtaisten perustelujen mukaan Tukesin päätöksestä tulee käydä ilmi muun muassa se, mihin asianosainen on oikeutettu tai velvoitettu. Päätöksestä on myös käytävä ilmi asianosaiset, joihin päätös välittömästi kohdistuu. Tällaisina asianosaisina on hakijan lisäksi pidettävä mm. kiinteistöjen omistajia.

Lisäksi todetaan, että Tukesin annettavan päätöksen sisällöstä ja perustelemisesta on voimassa, mitä hallintolain 44 ja 45 §:ssä säädetään.

Hakija on kuulutuksesta ilmenevin tavoin virheellisesti katsonut, että omistamamme kiinteistöt eivät kuulu kaivoshankkeen vaikutusalueeseen, vaikka rakennetut kiinteistömme sijaitsevat pahimmillaan vain muutamien satojen metrien etäisyydellä laajasta avolouhoksesta ja sen toiminnasta. Tästä johtuu, että Tukes ei ole kuulutusasiakirjassaan esittänyt tarpeellista selvitystä niistä hankkeen vaikutuksista, jotka kohdistuvat allekirjoittaneisiin ja heidän omistamiinsa kiinteistöihin.

Hakija on poistanut ilman riittäviä selvityksiä ja asianmukaisia perusteluja aiemmassa hakemuksessa olleen 1 km:n suojavyöhykkeen Hannukaisen avolouhoksen ympäriltä. Suojavyöhykkeellä asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjä ei voi eikä saa käyttää.

Katsomme että Tukesin kuulutuksesta ilmenevällä kaivoshankkeella on edellä aiemmassa vaiheessa määritellyn 1 km:n suojavyöhykkeen alueella sellaisia välittömiä ja välillisiä vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen sekä yleiseen turvallisuuteen, että hakemukseen ei missään tapauksessa tule suostua. Myös se, että hankkeessa ei ole selvitetty ja otettu asianmukaisesti huomioon yleiselle tai yksityiselle edulle kohdistuvia loukkauksia, muodostaa esteen hankkeen hyväksymiselle. Allekirjoittaneiden kannalta yksityisen edun loukkaus kohdistuu taloudellisiin etuihimme kiinteistönomistajina, rakennettujen kiinteistöjemme käyttöön ja asuinympäristön viihtyisyyteen aiemmassa vaiheessa määritellyn 1 km:n suojavyöhykkeen alueella.

Tukes ei ole huolehtinut kuulutusvaiheessa asianmukaisesti siitä, että allekirjoittaneilla on tosiasiallinen mahdollisuus esittää mielipide ja muistutus niistä seikoista, jotka loukkaavat allekirjoittaneiden oikeutta, etua ja oikeusasemaa, koska kuulutusasiakirjoista ei ilmene suojavyöhykkeen alueeseen ja suunniteltuun meluvalliin liittyvien seikkojen ja oikeuksiemme kannalta asianmukaisia selvityksiä uuden hakemuksen mukaisen hankkeen toiminnan kannalta.

Vaadimme, että Tukes julkisen vallan käyttäjänä

1. ei anna määräystä kaivospiiristä;
2. vahvistaa asianmukaisesti perustellussa päätöksessään, että tämän asiakirjan allekirjoittajat ovat lainkohdassa tarkoitettuja asianosaisia sekä sen, mihin muistutuksen tekijät ovat oikeutetut;
3. huolehtii päätöksessään, että etumme, oikeutemme ja oikeusasemamme turvataan;
4. huolehtii, että perusoikeutemme turvataan hankkeessa; ja
5. edellyttää joka tapauksessa sitä, että aiemmassa vaiheessa määritelty 1 km:n suojavyöhyke perustetaan Hannukaisen avolouhoksen ympärille.

Lisäksi esitämme muistutuksenamme/mielipiteenämme alla selostettavat yksilöidyt vaatimuksemme, joihin Tukesin tulee lain edellyttämällä tavalla ottaa kantaa.

2.1. *Hankkeeseen sovellettavasta laista*

Tukesin kuulutuksen 5.4.2016 mukaan esillä olevaan kaivospiirihakemukseen tehtyjen kaivospiirin rajoja koskevien muutosten, käyttösuunnitelman ym. suunnitelmamuutosten, yleisten ja yksityisten

etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten kuuluttamisen sekä uuden kaivospiirihakemuksen haltijan johdosta, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto kuuluttaa ja aloittaa hakemuksen käsittelyn uudestaan.

Tukesin julkaiseman kuulutuksen 5.4.2016 mukaan ennen 1.7.2011 vireille tulleet hakemukset ratkaistaan kaivoslain (503/1965) mukaisesti ottaen huomioon kuitenkin uuden kaivoslain (621/2011) siirtymäsäännökset.

Kaivospiirihakemus on pantu vireille Työ- ja elinkeinoministeriössä vanhan kaivoslain (503/1965) voimassa ollessa, hiukan ennen uuden kaivoslain voimaan tuloa (1.7.2011), jolloin ilmeisenä tavoitteena on ollut välttää uuden kaivoslain mukainen käsittelyprosessi. Hakemus olisi voitu ratkaista Tukesissa todennäköisesti jo kaksi vuotta sitten, mutta hakemuksen ratkaisu on viivästynyt pelkästään hakijasta johtuvista syistä. Kaivoslain yleistä siirtymäsäännöstä (178 §) ei liene tarkoitettu hamaan tulevaisuuteen kestäväksi varaukseksi vanhan kaivoslain soveltamiseksi ennalta määräämättömäksi ajaksi. Kaivoslain 19 luvun muista säännöksistä johtuen siirtymäaika vanhan kaivoslain mukaiselle käsittelylle lienee 3 vuotta uuden kaivoslain voimaantulosta.

Kaivoslain (621/2011) siirtymäsäännöksiin kuuluvan lainkohdan (178.3 §) mukaan jos muutoksenhakutuomioistuin kumoaa päätöksen, johon on sovellettu vanhan kaivoslain säännöksiä, ja palauttaa asian kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi, asia käsitellään ja uuden kaivoslain säännösten mukaisesti. Tämä on lainsäätäjän asettama kynnys sille, milloin vanhoja hakemuksia tulee joka tapauksessa käsitellä kokonaisuudessaan uuden kaivoslain mukaisessa järjestyksessä.

Harkittavaksi tulee, milloin muutoksenhakutuomioistuin joutuisi kumoamaan ja palauttamaan Tukesin päätöksen. Käsityksemme mukaan tämän kaltainen tilanne on käsillä ainakin silloin, kun hakemus on jätetty vanhan lain voimassa ollessa, mutta hakemusta on sittemmin muutettu esimerkiksi asianosaisten tai kaivoksen vaikutuspiiriin kuuluvien tahojen kannalta siten, että asianosaisten tai kaivoksen vaikutuspiiriin kuuluvien tahojen oikeuksia ja perusoikeuksia on oikeudettomasti rajoitettu tai ne vaarantuvat muutetun hakemuksen mukaisen hankkeen yhteydessä. Tämä johtuu siitä, että vanhan kaivoslain mukaisessa menettelyssä ei ole mahdollista selvittää perusoikeuksia (HE 273/2009 vp, s. 43) asianmukaisesti, joten hakemuksen asiaa ei ole mahdollista selvittää riittävästi lain vaatimalla tavalla perusoikeuksien kannalta ennen päätöstä. Asiaa ei voisi näin ollen ratkaista. Vanhan kaivoslain perustuslainmukaisuutta ei ole kaikilta osiltaan selvitetty.

Tämä asiakirjan allekirjoittajat katsovat, että hakemusta on muutettu aiemmasta siten, että asia on muuttunut toiseksi ja lainsäätäjän em. kynnys on ylittynyt. Myös Tukes katsoo (s. 1) hakemuksen muuttuneen siten, että se kuuluttaa ja käsittelee hakemuksen kokonaan uudelleen. Allekirjoittajien oikeuksien ja perusoikeuksien kannalta keskeiseksi kysymykseksi ja hakemuksen muutokseksi muodostuu edellä selostetun 1 km:n suojavyöhykkeen pois jättäminen nyt esillä olevassa uudessa asiassa. Myös rakennettava suojavalli loukkaa perusoikeuksiamme. Mainittuja seikkoja ja niiden vaikutuksia muistutuksen tekijöiden oikeuksien ja perusoikeuksien kannalta ei ole selvitetty lainkaan, vaan muistutuksen tekijöiden rakennetut kiinteistöt ja kiinteistöomistajien oikeudet on selitetty hätäisesti tekaistuin perustein asiaan millään tavalla liittymättömiksi. Asianmukaista on, että muistutuksen tekijöiden oikeudet ja perusoikeudet selvitetään uuden kaivoslain mukaisessa järjestyksessä. Tämän vuoksi uutta kaivoslakia on sovellettava kokonaisuudessaan jo kaivospiirihakemusvaiheessa, jotta asian käsittely täyttää kaivoslain 178 §:n 3 momentin edellytykset.

Kaivoslain (621/2011) 181.4 §:ssä säädetään: ”Kaivosviranomaisen on viimeistään kolmen vuoden kulluttua tämän lain voimaantulosta määrättävä vakuuden laji ja suuruus sekä annettava kaivosoikeuden haltijalle enintään vuoden pituinen määräaika vakuuden asettamiselle.

Kaivosviranomaisen on myös viimeistään kolmen vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta annettava kaivosoikeuden haltijalle yleisten ja yksityisten etujen kannalta tarpeelliset määräykset noudattaen vastaavasti, mitä tämän lain 52 §:n 3 momentissa ja 125 §:ssä säädetään, sekä asetettava määräysten tarkistusväli noudattaen, mitä tarkistusvälin asettamisesta tämän lain 62 §:n 2 momentissa ja 127 §:n 2 momentissa säädetään.

Kaivospiirimääräystä ei siis ole annettu pelkästään hakijasta johtuvasta syystä kolmen vuoden määräajan sisällä, eikä siten myöskään ole annettu 52.3. §:n mukaisia siirtymäsäännösten mukaisia määräyksiä. Siirtymäsäännökset eivät siis tule enää noudatettavaksi vaan hakemus tulee käsitellä myös tällä perusteella uuden kaivoslain mukaisesti kokonaisuudessaan kaivoslupahakemuksena.

Hankkeen sisältö on muuttunut useasti viimeisen viiden vuoden aikana. Viimeisimmät merkittävät muutokset ovat hakija yhtiön vaihtuminen ja uuden yhtiön muuttunut linja (suoja-alueen poisto ja maavalli) koskien lähialueen asukkaiden asumisolosuhteita ja turvallisuutta kaivoksen rakentamisen ja toiminnan aikana.

Hannukaisen kaivos olisi käynnistyessään mittakaavaltaan Suomen suurimpiin kaivoksiin kuuluva (vrt. Talvivaara, Kevitsa, Siilinjärvi). Yhteiskunnan yleinen etu ja yksityisten haitankärsijöiden etu ja oikeus vaativat, että vuonna 2011 vireille tullut kaivoshankehakemus käsitellään uuden kaivoslain (621/2011) mukaisesti. Kaivoslaissa ei ole tästä asiasta selkeää säännöstä. Lienee kuitenkin yleisen oikeustajun mukaista, että tämän kaltainen Suomen mittakaavassa suurkaivoshanke, joka mahdollisesti käynnistyy metallien maailmanmarkkinahinnoista riippuen aikaisintaan 15-50 vuoden kuluessa tai jää käynnistymättä kokonaan, ratkaistaan jo viisi vuotta sitten voimaan tulleen kaivoslain (621/2011) mukaisesti.

Korkein hallinto-oikeus (KHO) on 20.4.2016 antanut päätöksen (taltionumero 1453) Kimmo Takamaan ja Tuula Lähteenmäen tekemään valitukseen Lesel Oy:n Kalkkisilta-nimisessä kalkkikaivoshankkeessa, jossa vaadittiin uuden kaivoslain mukaista käsittelyä kaivospiirimääräämistä Kalkkimaa-nimisen kaivospiiriä koskevassa asiassa. Hakemus oli jätetty vanhan kaivoslain voimassa ollessa.

Lesel Oy:n ja Hannukainen Mining Oy:n kaivoshankkeet eivät ole keskenään verrannollisia siten, että KHO päätöksestä 20.4.2016/1453 ilmeneviä oikeusohjeita voitaisiin soveltaa nyt esillä olevassa asiassa. Nyt esillä oleva hakemus ja KHO:n päätöksestä ilmenevät asiat ovat juridiselta asetelmaltaan erilaiset, kysymys on kahdesta eri tilanteesta. KHO:n tapauksessa oli kysymys pääasiassa siitä, oliko asia muuttunut toiseksi sillä perusteella, että hakija oli vaihtunut valtausoikeuden siirron myötä; kun taas nyt esillä olevassa asiassa hakemusta on muutettu siten, että asianosaisten tai kaivoksen vaikutuspiiriin kuuluvien tahojen oikeuksia ja perusoikeuksia on oikeudettomasti rajoitettu tai ne vaarantuvat muutetun hakemuksen mukaisen hankkeen yhteydessä. Luonnollisesti tässä tapauksessa asia muuttuu toiseksi, kun hakemuksen muutoksen jälkeen oikeuksia ja perusoikeuksia loukataan. Vanhan kaivoslain mukaisella menettelyllä ei voida selvittää asianmukaisesti perusoikeuksia (HE 273/2009 vp, s. 43).

Asiaan liittyy myös se, että Hannukaisen suunniteltu rautakaivoshanke kuuluu mittaluokaltaan Suomen suurimpiin, kun taas Kalkkimaan kalkkikaivoshanke kuuluu lähinnä tarvelouhinnan kokoluokkaan. Kalkkisillan kalkkikaivoksella vuotuinen kokonaislouhintamäärä on n. 100 000 tonnia, kun taas Hannukaisen rautakaivoksella se vaihtelee 25-37 Mt:n välillä. Myös kaivospiirien koot ovat täysin eri koko- ja mittaluokkaa. Hannukaisessa kaivospiiri on noin 2950 ha, kun se taas Kalkkisillan

osalta on 29 ha. Tukes on päätöksellään 14.2.2014 kaivosrekisterinumero K8529 antanut Lesel Oy:n hakemuksesta maanmittauslaitokselle määräyksen kaivospiiritoimituksen suorittamiseksi ja vastaavasti 30.6.2014 antanut sille määräykset yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi siirtymävaiheen säännösten mukaisesti määritellyn kolmen vuoden ajan sisällä.

Yleisten ja yksityisten etujen turvaamisen vaatimuksesta johtuu, että Tukeksen vastuuviranomaisena ei tule väistää uuden kaivoslain mukaista käsittelyä. Kysymys on asianosaisten perusoikeuksien turvaamisesta. Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan (tässä Tukes) on turvattava perusoikeuksien toteutuminen. Perustuslain 118 §:n 1 momentin mukaan virkamies vastaa virkatoimiensa lainmukaisuudesta.

Hannukaisen kaivoshankkeen osalta Tukesin tulee antaa yleisten ja yksityisen etujen turvaamisen määräykset kaivospiirimääräyksen yhteydessä, koska uudessa kaivoslaissa asetettu siirtymävaihe asiasta on umpeutunut.

Mielipiteen esittäjien ehdottomana vaatimuksena edellä selostetuin perustein on se, että Tukesin tulee käsitellä ja ratkaista asia kokonaisuudessaan uuden kaivoslain mukaisesti.

2.2. Kaivospiirihakemus ei täytä lain vaatimuksia

Vaadimme, että Hannukainen Mining Oy:lle ei tule antaa kaivospiirimääräystä tai myöntää kaivoslupaa, koska hanke ei täytä lain edellytyksiä. Kaivosviranomaisen tulee hylätä hakemus kaivoslain (621/2011) 1 §, 48.1 § ja 48.2 §:ien nojalla.

Esiintymä ja suunniteltu hanke eivät täytä kaivoslain, uuden tai vanhan, edellytyksiä eikä hakijalla ei ole kaivoslain mukaisia edellytyksiä huolehtia kaivostoiminnan aloittamisesta.

Hannukaisen esiintymä ei ole hyödynnettävissä

Ensisijainen perustelu hakemuksen hylkäämiselle on se, että Hannukaisessa oleva esiintymä ei ole sellainen kaivosmineraalien rikastuma, jolla on osoitettua tai mahdollista taloudellista arvoa kaivostoiminnan kohteena. Kaivostoiminnan kannattavuuden ratkaisevat esiintymän koko, mineraalipitoisuudet ja kallioperän louhittavuuden sekä rikastettavuuden laatu ja sijainti. Hannukaisen esiintymän hyödyntämisen taloudellista kannattavuutta eivät ratkaise Hannukainen Mining Oy:n taustalla Tapojärvi Oy:n kaivoksissa operointi yli 30 vuoden ajalta.

Northland Mines Oy investoi vähintään 30 miljoonaa euroa Hannukaisen esiintymän tutkimiseen, hankkeen kehittämiseen ja ympäristövaikutusten arviointiin. Hannukaisen esiintymän kaivosmineraalien määrästä ja laadusta on saatavilla siis erinomainen analyysi, (Definitive Feasibility Study (DFS) for the Hannukainen project (24.3.2014)). DFS:n mukaan Hannukaisen ns. IOCG (Iron, Copper, Gold)-esiintymä sisältää keskimäärin 30,4 % rautaa, 0,18 % kuparia ja 0,114 g/tn kultaa.

Esiintymää ei voida pitää taloudellisesti hyödyntämiskelpoisena. Se on ns. köyhä esiintymä. Kansainvälisesti määritellyn tyyppillisen IOCG-esiintymän kuparipitoisuus vaihtelee välillä 0,5-1,5 % ja kultapitoisuus vaihtelee välillä 0,2-10 g/tn (Robert Stevens, British Columbia Institute of Technology/ Mineral Exploration and Mining Essentials). Hannukaisen esiintymän kulta- ja kuparipitoisuudet ovat niin alhaisia, että niiden saanto romahtaa dramaattisesti ja ennakoimattomasti

rikastuksessa (Dr. Victor Rudenno, *The Mining Valuation Handbook, Mining and Energy Valuation for Investors and Management*). Kulta ja kupari eivät siis ole hyödynnettävissä tässä hankkeessa.

Hannukaisen IOCG-esiintymän rautapitoisuus taas on erinomaisen alhainen ja esiintymän sijainti logistisesti on vaikea (vrt. LKAB Kiiruna). Kiinan ja Aasian markkinoita ajatellen yhteys valtamerelle on kallis (Atlantti). Esiintymää ei voi määritellä rautamalmioksi.

Edellä mainittujen reunaehtojen perusteella ei ole yllättävää, että yksikään yhtiö, jolla on kokemusta kaivostoiminnan harjoittamisesta, ei ole ollut kiinnostunut esiintymästä, huolimatta Northlandin poikkeuksellisen perusteellisesta esiintymän analysoinnista. Tällainen kuvitteellinen rautakaivoshanke tulee aiheuttamaan korvaamatonta vahinkoa Kolarin kunnan elinkeino-oloihin jo sen takia, että se jää toteutumatta. Kaivokseen kunnassa hartaasti odotettavat työpaikat jäävät syntymättä ja samalla kaivoksella spekulointi karkottaa matkailijoita, vapaa-ajan asuntoinvestointeja (mikä on tapahtunut jo Hannukaisessa) ja yritysinvestointeja.

Kannattavuuslaskelma ei ole ajantasainen, eikä arvio markkinatilanteesta ole siten realistinen

Toissijainen perustelu hakemuksen hylkäämiselle on arvio markkinatilanteesta ja hankkeen taloudellisesta kannattavuudesta. Hannukaisen kaivoshanke lähti käyntiin ns Super Syklin vetämänä, joka käynnistyi vuonna 2005 ja jolloin rautamalmin hinta koki huiman nousun ollen huipussaan 2011-12 jolloin hinta saavutti n. 180 USD/t:n tason. Sen jälkeen hintataso on romahtanut ja nyt se on alle 50 USD/t ja alhaisin hintataso saavutettiin keväällä, jolloin se kävi lähes 40 USD/t:ssa joka on myös lähellä pitkän ajanjakson keskiarvoa (lähde Iron Ore: Facts, Australia). Hinnat ovat siis siirtyneet pitkän aikavälin keskiarvoon ja alalla ei ole odotuksena uutta Super Sykliä.

Kuulemisasiakirjan mukaan hankkeen taloudellisuuslaskelma on Northlandin tekemä ja vuodelta 2013. Sen pohjalta julkaistiin myös lopullinen kannattavuuslaskelma (Definitive Feasibility Study ("DFS")) huhtikuussa 2014. Markkinatilanne ja markkinanäkymät ovat nyt aivan toiset kuin mitä ne olivat 2013. Hakija on myös julkisuudessa esittämiensä väitteiden mukaan viestittänyt, että heillä ei ole tarkoitus käyttää samoja järeitä louhintamenetelmiä, mitkä olivat Northlandin kannattavuuslaskelmien pohjana, vaan ajatus on toteuttaa louhinta pienimuotoisempina ja joustavampana. Tämän kokoluokan hankkeessa voinevat asianosaiset (kunta, mökkiläiset, alueen matkailuyrittäjät) ja lupaviranomaiset (Tukes, AVI) odottaa yhtiöltä aitoa panostusta hankkeen kannattavuuslaskentaan, eikä heppoista spekulointia. Hakija toteaa hakemuksessaan, että tällä hetkellä metallien hinnat ovat ennätysmäisen alhaalla, mutta kaikkien lupavaiheiden läpikäynnin jälkeistä tilannetta on vaikea ennustaa, mutta että kohtuullisen ajan kuluessa metallien hinnat kohoavat ja Hannukaisen hanke muuttuu taas kannattavaksi.

Hankkeeseen kannattavuuteen vaikuttaa myös se, että vakuudet luvituksessa nousevat huomattavasti johtuen viimeaikaisista kokemuksista esim. Talvivaarassa ja Pajalassa. Talvivaaran mahdollinen lopettaminen tulee maksamaan yhteiskunnalle useita satoja miljoonia euroja eikä niihin ole varauduttu ja jos Pajalan kaivoksen toiminta ei jatku vakuudet kattavat vain n 10 % mahdollisen entisöinnin kustannuksista. Lupaviranomainen (AVI) ei voi olla ottamatta tätä huomioon tässä hankkeessa, vaan vakuudet tulee asettaa sen todellisiin arviointeihin. Tämä seikka voi kaataa koko kaivosprojektin.

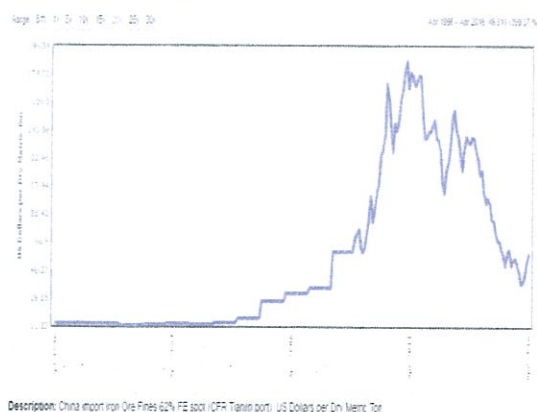
Hakijan esittämää taloudellisuuslaskelmaa ei voi pitää hankkeen-toteutuksen lähtökohtana köyhän esiintymän kyseessä ollessa. Hakijallahan ei ole aikomustakaan noudattaa kannattavuuslaskennan perustana olevaa Northlandin suunnitelmaa hankkeen toteuttamiselle, joka perustui järeään ja tehokkaaseen suuren mittaluokan tuotantoon. Hakija ei ole myöskään Northlandin tapaan esittänyt miten he aikovat investointinsa toteuttaa. Northland toi selkeästi esiin, että yksin he eivät kykene investointia toteuttamaan ja siihen tarvitaan myös kansainvälistä rahoitusta.

Hakijan arvio rautamalmin tulevaisuuden hinnannoususta ei saa tukea alan johtavien toimijoiden näkemyksestä. Yleinen näkemys on, että rautamalmin hinta on nyt palautunut sille normaalille tasolle missä se oli, ennen Kiinan rakennusbuumin aiheuttamaa ylikuumennutta markkinatilannetta ja, että jatkossa hinnan nousu tulee olemaan hyvin maltillinen jos lainkaan. Sen vuoksi esim Vale on panostanut ja panostaa myös jatkossa kustannustehokkuuteen, josta tuloksena yhden vuoden aikana on ollut 46 %:n lasku tuotantokustannuksissa. (Lähde: Vale Investor presentation, Rio de Janeiro, 3rd of March, 2016). Jo nyt Valen tuotantokustannukset toimitettuna Kiinaan ovat noin puolet Hannukaisen optimistisista ja spekulatiivisista tuotantokustannuksista toimitettuna Kokkolan satamaan. Vaikka raudan kysyntä jostain tällä hetkellä ennakoimattomasta syystä lähtisikin nousemaan, tarkoittaisi se ensisijassa, että suljetut kaivokset käynnistetään uudelleen, eikä hintataso merkittävästi nouse. Rautamalmin tuotanto on vuodesta 2000 lähtien ollut suurempi kuin kulutus ja näin se on ollut myös vahvan kasvun aikana (Lähde LKAB). Huolimatta kulutuksen kasvusta investoinnit uuteen kapasiteettiin ovat aina olleet suurempia kuin kysynnän kasvu. Uusia rikkaita rautamalmioita löydetään jatkuvasti lisää, koska Kiinan buumi kiihdytti juuri rautamalmiesiintymien etsintää. Esim. vuodesta 2002 Australiassa löydetyistä esiintymistä puolet on ollut rautamalmioita (löydettyjen esiintymien kokonaismäärä on n 120 kpl). Nykyisellä tuotannon tasolla Australian tunnetut rautamalmivarat riittävät 75 vuodeksi noin 735 Mt:n vuosituotannolla (Lähde: Australian Government, Geosience).

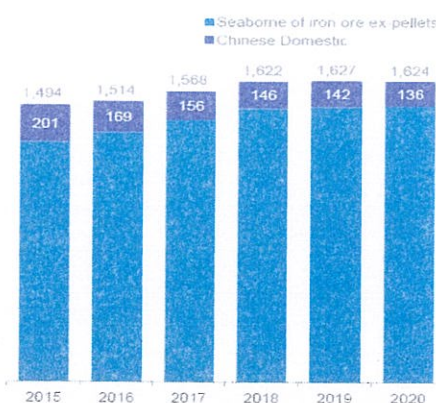
Lupaviranomaisen tulee tutustua hankkeen kannattavuusarvioihin ja vaatia, että hakija esittää nykytilanteen mukaisen oikean kustannusarvion. Jos lupaviranomaisella ei ole resursseja arvioida esiintymän taloudellista hyödynnettävyyttä, eikä hakija sitä kykene tekemään, lupaviranomaisen lienee syytä teettää taloudellinen arviointi rautamalmioita tunteville asiantuntijoille. Myös se, miten hakija aikoo projektin toteuttaa rahoituksen ja resurssien osalta on asia, joka on selvitettävä tarkkaan etukäteen. Tämän kokoluokan investointi näin köyhässä malmiossa ei ole kannattava, jos sitä ei toteuteta järeällä ja tehokkaalla suuren mittaluokan tuotannolla.

Alla kaksi käyrää, joista toinen kuvaa rautamalmin historiallista kehitystä ja toinen näkemys tuotannon kehityksestä vuoteen 2020 mennessä (lähde Vale 2016) Molemmat tukevat käsitystä, että hakijan arvio rautamalmin hinnan kehityksestä on kyseenalainen ja näin hankkeen toteutuminen pitkälläkin aikavälillä on hyvin epävarma.

Iron Ore Monthly Price - US Dollars per Dry Metric Ton

Seaborne iron ore supply estimate
Mt

Kaivosviranomaisen tulee hylätä hakemus (Perustelu kaivoslaki (621/2011) 1 §, 48.1 § ja 48.2 §.

Hannukainen Mining Oy ei kykene toteuttamaan hanketta

Kaivostoimintaa harjoittavan tulee huolehtia tarvittavasta asiantuntemuksesta ja muista edellytyksistä ja toiminnan turvallisuudesta, olla selvillä toiminnan vaikutuksista ja vahinkojen ja haittojen ehkäisemis- ja vähentämismahdollisuuksista sekä korvata toiminnasta aiheutuneet vahingot ja haitat.

Kaivosluvan haltijalla on velvollisuus huolehtia siitä, että kaivostoiminnasta ei aiheudu haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle taikka huomattavaa haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle eikä kaivostoiminnan kokonaiskustannukset huomioon ottaen kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Esiintymää on hyödynnettävä siten, ettei luonnonvarojen ilmeistä tuhlausta tapahdu eikä esiintymän tuleva käyttö vaarannu.

Kolmas perustelu hakemuksen hylkäämiselle onkin se, että Hannukainen Mining Oy:llä ei ole itsellään resursseja eikä näyttöä avata kaivosta, vaan ainoa päämäärä on saada luvat hankkeelle käyttämällä valittuja kohtia Northland Mines Oy:n suunnitelmista ja YVA-raportista. Toimintaa voi luonnehtia jopa epäeettiseksi.

Northlandin YVA:ssa Hannukaisen avolouhoksen vaikutukset (melu, pöly, irtokivet, alueen muuttuminen teollisuusalueeksi) nähdään niin suuriksi, että suoja-alueen sisällä (alle 1 km avolouhoksesta) ei voi asua. Suoja-alueella Northland olisi merkittävästi pienentänyt ainakin lähialueen asukkaiden yksityisen edun loukkausta kannattavuuden siitä kärsimättä. Aineiston laajuuden vuoksi kaikkiin ristiriitaisuuksiin ei liene tarvetta mennä. Hannukainen Miningin esitys hankkeen toteutuksesta on kokonaisuutena puutteellinen ja ristiriitainen.

Merkittävä ristiriita Northlandin suunnitelman ja Hannukainen Mining'in suunnitelman välillä on ymmärrys hankkeen toteutuksen kokoluokasta. Lähtökohtaisesti suunniteltu hanke on Suomen mittakaavassa kokonaislouhinnaltaan suuri. Hakemuksessaan nykyinen hakija esittää epärealistisia suunnitelmia hyödyntää Hannukaisen erittäin alhaisen pitoisuuden esiintymää pienimuotoisella toiminnalla. Näin hakija pyrkii viestittämään, että haitat sosiaaliselle ympäristölle jäävät Northlandin YVA-prosessia arvioitua vähäisemmiksi. Kaivostoimintaa tuntevat tietävät, että tämä ei ole mahdollista vaan juuri tällaisen malmion hyödyntämisessä tulee käyttää taloudellisesti järeimpiä menetelmiä – suuria räjäytyksiä ja suurta konekalustoa. Toteutuessaan Hannukaisen hanke tulisi olemaan mittakaavaltaan Talvivaaraan, Kevitsaan ja Siilinjärveen verrattavissa oleva kaivos (kokonaislouhinta: Talvivaara 28 Mtn/(vuonna 2011), Kevitsa 37 Mtn/2015, Siilinjärvi 20 Mtn/2015).

Hakijayhtiö on julkisuudessa yrittänyt viestittää muuta. Avolouhoksen suurimmat kustannukset ovat louhitun materiaalin lastaukset ja kuljetukset ja se vaatii erittäin raskaan sarjan konekantaa ja niiden hyötykäyttö on avainasemassa kannattavuuden kannalta. Hannukainen Mining tarkoituksellisesti viestittää suunnitelmissaan pienistä ”poksautteluista”, jotka eivät kuulu eivätkä näy ja viestittää, että yöaikana työtä tehdään ainoastaan alhaalla montussa.

Hannukaisen avolouhos heikentää merkittävästi paikkakunnan asumisoloja

Neljäs perustelu hakemuksen hylkäämiselle on se, että hanke (Hannukaisen avolouhos) heikentää merkittävästi paikkakunnan asumisoloja lain vastaisella tavalla. Hanke pilaa erämaamaiseksi suunnitellun Hannukaisen loma-asutusalueen käyttötarkoituksen. Tunturi-Lapin maakuntakaavassa ja Kolarin yleiskaavassa Äkäsjoen rantavyöhyke ja sen sisällä Hannukaisen ranta-kaava-alue on merkitty Virkistysalueeksi (VR). Kaavassa merkinnän merkitys on aukaistu tarkemmin. Määräyksen mukaan

alue on merkittävä kansallispuiston aluetta täydentävä retkeily- ja ulkoilualue, jolla on erityisesti virkistystoiminnan kannalta otettava huomioon luonnon- ja maiseman arvot. VR-alueelle on osoitettu ohjeellinen ulkoilureitti, joka kulkee Äkäsjoen eteläpuolella.

Hannukainen Mining Oy:n taustahenkilöt (Pertti Tapojärvi ja Markku Tapojärvi) ovat jo kaivoshankkeen hakemusvaiheessa menettelleet yksityisiä haitankärsijöitä loukkaavalla tavalla. Meidän Hannukaisen rantakaava-alueen vapaa-ajan asujien rakentavista ja toistuvista esityksistä huolimatta he ovat kieltäytyneet neuvottelemasta hankkeen negatiivisten vaikutusten poistamisesta Hannukaisen alueen vapaa-ajan asujiin. Pikemminkin he pyrkivät aktiivisesti poistamaan edellisen valtausoikeuden haltijan (Northland Mines) määrittelemän suoja-alueen, jonka yhtiö muodosti tutkittuaan YVA-prosessissa, että haitat ja riskit (melu, pöly, räjäytysten irtokivet, koko lomanviettoympäristön muuttuminen) vapaa-ajan asumiselle ovat niin suuret ja vakavat, että aluetta ei saa käyttää vapaa-ajan asumiseen tai ylipäätään asumiseen.

Mielestämme nykyinen hakijayhtiö ylenkatsoo aiemman yhtiön YVA-prosessin lopputuloksia. Ensinnäkin valtavan maavallin rakentamisella kaivostoiminnan suojavalliksi ovat merkittävät vaikutukset alueen maisemaan. Vertaisimme tilannetta Ylläksen Maisematien rakentamiseen, missä tien rakentamiselle asetettiin tiukkoja ympäristö- ja maisemaehdotuksia. Toiseksi maavalli ei mielestämme varmista loma-asukkaiden turvallisuutta. Käytännön kokemukset mm. Bolidenin Aitikin (Ruotsi) ja muilta toimivilta kaivoksilta osoittavat, että räjäytysten aikaansaamat sivukivet voivat lentää 1,4 km räjäytyspaikalta ja niinpä siellä onkin avolouhoksen ympärillä sen laajuinen suoja-alue. Maanteiden liikenne voidaan sulkea, mutta miten ja mihin hädätetään loma-asuntojen asukkaat? Aiemman hakijayhtiön arvio suoja-alueen ehdottomuudesta perustui kaivostoiminnassa havaittuihin konkreettisiin tarpeisiin. Lisäksi on ainakin toistaiseksi täysin osoittamatta se, että rakennettava maavalli toimisi melu- ja pölysuojana ympäröivään alueeseen.

Yleinen, mutta virheellinen käsitys on, että Northlandin esittämä suoja-alue on Suomessa täysin tuntematon käsite. Yara Oy:n Saarisen avolouhoksella on louhoksen ympärille määritelty turva-alue eritoten sinkoilevien irtokivien aiheuttaman vaaran takia. Se on ollut osana YVA-selostusta ja se on myös mukana avolouhoksen ympäristöluvassa. Ympäristöluvan mielipiteessä on kuitenkin maininta, että ko. turva-alueen maa-alue ei ole kokonaisuudessaan kaivosyhtiön omistamalla maalla ja näin se ei ole lainvoimainen. Saarisen avolouhoksen turva-alue on ainakin räjähdysten aiheuttaman vaaran takia verrattavissa Northlandin suoja-alueeseen. Kaivosviranomaisen tulisi sisällyttää Northlandin esittämä suoja-alue joko kaivospiiriin tai määritellä se kaivoksen suoja-alueeksi, jos yhtiölle myönnetään kaivoslupa muistutuksestamme huolimatta.

Mielestämme suunniteltu maamassojen siirto suojavalliksi edellyttää myös perusteellisen riskienarvioinnin sen turvallisuudesta kaivostoiminnan räjäytysten läheisyydessä. Kysymme voiko tämä hakijayhtiön esittämä suojavalli jo itsessään aiheuttaa turvallisuusriskejä tulevaisuudessa. Mikä on maavallin vaikutus Naturassa suojellun Äkäsjoen veden laatuun – erityisesti lohen ja erityissuojelun kohteena olevan taimen osalta? Koko maavallioperaation hakijayhtiö on rakentanut, jotta voisi välttyä asianmukaisilta neuvotteluilta haitankärsijöiden kanssa. Itse maavallista tulee pysyvä imagohaitta Ylläksen matkailulle, eikä se millään tavalla poista haitallisia kaivoksen yhteisvaikutuksia lähialueen asukkaisiin.

Kyseenalaiseksi maavallin rakentamisen tekee vielä se, että siitä syntyy useiden miljoonien (kymmenien miljoonien) ylimääräiset kustannukset yhtiölle sen sijaan, että lähialueen asukkaat huomioiva yhteistyö menettely tuottaisi yhtiölle pienemmät kustannukset.

Hakijayhtiöllä ei ole edellytyksiä toteuttaa kaivosta, ja sen edellytykset huolehtia kaivostoiminnan aloittamisedellytysten olennaisesta parantamisesta ovat sosiaalisesti puutteelliset. Vaikka Tapojärvi Oy operoikin useilla Suomen kaivoksella, yhtiöllä ei ole kykyä eikä osaamista hoitaa ja hallita suunnitellun Hannukaisen kokoluokan kaivoksen toiminnasta aiheutuvia vaikutuksia lähialueen luontoympäristöön ja sosiaaliseen ympäristöön.

Hakijayhtiö on toimittanut hanketta koskevan (Northlandin laatiman) ympäristövaikutusten arvioinnin (YVA) kaivosviranomaiseen. Tästä yhteysviranomaisen (Lapin ELY-keskus) on antanut lausunnon. Lausunto on kuulemisasiakirjan liitteenä. YVA-selostuksessa on varsin yksityiskohtaisesti selostettu heidän toimintatapaansa ja heidän kestävänsä kehityksen politiikkansa (YVA kappale 6. Lainsäädäntö s. 57-62). Tähän asti saadun kokemuksen mukaan hakijayhtiön (Hannukainen Mining) toiminnasta, näyttää siltä, että uusi hakijayhtiö ei ole sitoutunut Northlandin toimintatapaan, vaan näkee oikeutenaan valikoiden ottaa tehdystä YVAsta omiin tarkoituksiinsa sopivia asioita, jotka eivät ole sopusoinnussa YVA-selostuksen saatikka yhteyshenkilön lausunnon kanssa. Herää kysymys hakijayhtiön tarkoituksista hankkeessa. Miten voi yritys, jossa on kaksi työntekijää ja jotka käyttävät samoja asiantuntijoita, päätyä niin erilaiseen näkemykseen samassa hankkeessa. Tukeisin tulee selvittää asia. Olihan Northland Mines Oy:llä parhaillaan yli 100 työntekijää Suomessa ja sen lisäksi tuki isommassa yhtiössä joka jo toimi alalla.

Hannukaisen kaivoksella on suuret ympäristövaikutukset

Lupaharkintaan sisältyy myös kielto myöntää kaivoslupa, jos kaivostoiminta aiheuttaa vaaraa yleiselle turvallisuudelle tai erittäin merkittäviä vahingollisia ympäristövaikutuksia taikka jos se erittäin merkittävästi heikentäisi paikkakunnan asutus- ja elinkeino-oloja.

Viides perustelu hakemuksen hylkäämiselle on se, että Hannukaisen kaivos on negatiivisilta ympäristövaikutuksiltaan niin suuri, että se heikentää merkittävästi Ylläksen alueen matkailuelinkeinon kehittämistä. Jo se, että hanke on koko ajan mediassa ja sille pyritään hakemaan kansainvälistä rahoitusta pilaa Ylläksen matkailuelinkeinon kehittämisen edellytykset. Hanke karkottaa investointeja Ylläkseltä ja on vahingollinen Kolarin kunnalle. Hanke ei käynnisty ilman valtion tukea ja sitä on tuskin odotettavissa vastaavaan tapaan kuin Rautuvaaran kaivokselle. Surullista on, että Ylläksen matkailun ja Kolarin kunnan kehittämispotentiaali ollaan tuhoamassa täysin spekulatiivisen ja kuvitteellisen kaivoshankkeen takia.

Hannukaisen kaivoshanke vaarantaa Suomen kaivosteollisuuden tulevaisuutta

Kuudes perustelu hankkeen hylkäämiselle on se, että on suuri riski että kokonaisuutena hanke ei edistä kaivostoimintaa Suomessa. Hanke voi olla vahingollinen Suomen kaivosteollisuudelle. Uuden kaivoslain 1§:ssä ensimmäisenä lauseena on, että kaivoslain tehtävänä on edesauttaa kaivostoimintaa Suomessa. Näinhän ei ole, jos kaivosviranomaisen antaa luvan kaivostoiminnalle, joka ei ole toteutuskelpoinen. Voi perustellusti kyseenalaistaa, onko Hannukaisen malmio niin rikas ja omaako hakijayhtiö ne perusedellytykset, että kaivostoiminnalle on sen harjoittamisen edellytykset. On olemassa riski, että jos kaivoksen rakentaminen ja toiminta saadaan käynnistettyä, mutta hanke epäonnistuu, ja se kaatuu yhteiskunnan syyliin samalla tavalla kuin on tapahtunut Talvivaarassa ja myös Pajalassa. Se ei varmaankaan edistä kaivostoimintaa Suomessa, päinvastoin kaivostoiminnan imago sukeltaa yhä syvemmälle haitaten myös menestyviä kaivoshankkeita ja mineraalipitoisuuksiltaan rikkaiden esiintymien hyödyntämistä.

Suomessa kaivosalalle on perustettu alan päätoimijoiden kautta kestävän kaivostoiminnan verkosto ja ne ovat sitoutuneet noudattamaan yhteisiä toimintaperiaatteita ja sen toteuttamiseksi on luotu kaivosvastuujärjestelmä. Siinä korostetaan erityisesti myös sidosryhmien kanssa toteutettu vuorovaikutus kaivosprojektin eri elinkaarivaiheissa. Hakijayhtiö ei ole tähänastisella toiminnallaan osoittanut halua noudattaa niitä ainakaan meidän lähialueen kiinteistöjen omistajien kanssa. Miten Hannukainen Mining Oy:n toiminta taustayhtiö Tapojärvi Oy:n ohessa istuu kestävän kehityksen periaattein toimintaa kehittäviin muihin kaivosyhtiöihin?

2.3. Vaatimus uudesta YVA-menettelystä

Vaadimme toissijaisesti, että jos Tukes ei hylkää hakemusta edellä esitetyillä perusteluilla, Tukesin ei tule ratkaista hakemusta ennen, kuin suunnitellun kaivoksen ympäristövaikutukset Northlandin määrittelemän 1 km:n suoja-alueen sisällä ovat asianmukaisesti ja lähialueiden asukkaat osallistaen arvioitu, ja Lapin ELY-keskus on siitä antanut lausunnon.

Northland Mines Oy:n teettämän YVA-prosessin ympäristövaikutukset Hannukaisen alueen vakituisiin asukkaisiin ja vapaa-ajan asujiin jätettiin arvioimatta YVA-selostuksessa eikä itse ympäristövaikutuksiin yksilöiden voitu siten ottaa kantaa ELYn lausunnossakaan. Yhtiö jätti yksilöiden vaikutukset arvioimatta suureen joukkoon ihmisiä, joiden turvallisuuteen, asumisoloihin ja virkistytymiseen yhtiön hanke vaikuttaa poikkeuksellisen merkittävästi. Yhtiö totesi, että vaikutukset ovat niin suuret, että lähialueelle määritellään 1 km:n suoja-alue, jonka sisällä ei voi eikä saa asua ja koska ne lunastetaan, sen sisälle ei jää vaikutusalueita. Tällä hetkellä tilanne on siis se, että 1 km:n säteellä avolouhoksesta olevia seikkoja ei siis ole selvitetty lainkaan näiltä osin YVA-menettelyssä.

Jos Lapin ELY-keskus päätyy siihen, että YVA-prosessi lähialueen asukkaiden osalta voidaan täydentää PSA VI:n ympäristölupaprosessissa, Tukes ei voi ratkaista kaivoslupaa ennen kuin ympäristölupaviranomainen (AVI) on ratkaissut lupaprosessissaan ympäristövaikutukset Hannukaisen asutukseen niiltä osin kuin vaikutusten arviointi on jäänyt Northlandin YVA-prosessissa tekemättä, mukaan lukien maisemallisesti järjettömän ja luontoarvoja loukkaavan maavallin rakentaminen.

2.4. Vaatimus 1 km:n suoja-alueesta

Jos Tukes antaa kaivospiirimääräyksen vanhan kaivoslain mukaisesti, vaadimme, että kaivosviranomainen sijoittaa Northland Mines Oy:n määrittelemän 1 km:n suoja-alueen kaivospiirin apualueeseen.

Northland Mines Oy:n näkemys oli, että kaivoksella on niin suuri kielteinen vaikutus lähialueella, että se päätti perustaa avolouhoksen ympärille 1 km:n suoja-alueen ja että sen sisällä olevat kaikki kiinteistöt lunastetaan. Tämä oli heidän ratkaisunsa välttääkseen loukkaamasta yleistä ja erityisesti yksityistä etua ainakaan kaivoksen välittömässä läheisyydessä.

Northland Mines Oy:n teettämässä YVA-selostuksessa ja yhteysviranomaisen lausunnossa on määritelty 1 km:n suoja-alue. Kolarin kunnassa vielä vireillä olevassa kaavoitusprosessissa Hannukaisen kaivosalueen osayleiskaavan ja Hannukaisen kylän asemakaavan luonnokset on suunniteltu niin, että suunnitellun 1 km:n suoja-alueen sisälle jäävää nykyistä oikeusvaikutteista

Hannukaisen rantakaava-aluetta voidaan kaivostoiminnan aikana käyttää kaivostoiminnan asuntola ja palvelualueena (Kaavaluonnoksessa merkintä EK – as/RA). Kyseistä Hannukaisen kylän asemakaavaesitystä ei ole vielä pysäytetty, mutta ilmeisesti se pysäytetään Hannukainen Mining Oy:n toimesta, kun ottaa huomioon heidän toimintatapansa prosessissa tähän mennessä.

Vanhassa kaivoslaissa todetaan (22 §), että kaivospiiriin saadaan ottaa sellaiset alueet, jotka ovat välttämättömät esiintymän hyväksi käyttämistä varten, kuten mm varasto, jäte- ja asuntoalueet. Lisäksi siinä sanotaan, että jos näitä alueita ei liitetä kaivospiiriin, voidaan sellainen välttämätön alue osoittaa kaivospiirin ulkopuolelta (apualue). Lisäksi vanhassa kaivoslaissa todetaan pykälässä 23, että kaivospiirihakemuksen käyttösuunnitelmaan tulee liittää 22 §:n mukainen selvitys, joka ottaa huomioon kaivoksen lähialueen turvallisuuden ja haittavaikutukset. Kaivospiirihakemuksen kuulemisasiakirjoissa ei kuitenkaan tuoda esille sitä, miten kaivosviranomaisen on tarkoitus huomioida kaivospiirimääräyksessä YVA-selostuksessa selkeästi esiin tuodut turvallisuusnäkökohdat. Mielestämme tämä tilanne on ristiriitainen. Huomioiden YVA-selostus, kaivosviranomaisen tulee ratkaisussaan joka tapauksessa sijoittaa 1 km:n suojavyöhyke kaivospiirin apualueeseen.

2.5. Vaatimus etujen ja perusoikeuksien turvaamisesta

Hallituksen esityksen (HE 273/2009 vp, s. 109) mukaan yksityinen etu voi olla esimerkiksi taloudellinen taikka alueiden käyttöön, asuinympäristön viihtyisyyteen tai yksilön terveyteen liittyvä intressi. Lupaharkinnassa on lainvalmisteluasiakirjojen mukaan mahdollista ottaa huomioon alueelliset ja paikalliset olosuhteet ja intressit sekä lupamääräyksiin varmistaa yksittäistapauksessa olosuhteisiin nähden saavutettavan oikeudenmukaisen ratkaisun. Lupamääräykset voivat sisältää myös velvoitteita tai rajoituksia.

Kysymys yksityisten etujen turvaamisesta on myös kysymys hankkeen haitankärsijöiden perusoikeuksista, joista säädetään perustuslain 2 luvussa. Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan (tässä Tukes) on turvattava perusoikeuksien toteutuminen. Muistutuksen tekijät ovat tämän kaivoshankkeen kärsijöitä siten, että he ovat hakijan suunnitelmien mukaan jäämässä myös asianmukaisten korvausten ulkopuolelle. Tukesin tulee estää tämä perustuslain 22 §:n nojalla julkista valtaa käyttävänä valtion organaana.

Perustuslaki asettaa aineellisia ja menettelyllisiä vaatimuksia uudelle kaivoslaille erityisesti omaisuuden suoja, elinkeinovapautta, ympäristöperusoikeutta, kansalaisvaikuttamista ja osallistumista sekä oikeusturvaa koskevien perusoikeussäännösten nojalla (HE 273/2009 vp, s. 184).

Hallituksen esityksessä (HE 273/2009 vp, s. 43) on todettu, että kiinteistöjen omistajien ja muiden haittaa kärsivien asianosaisten asemaan, alueiden käyttöön ja ympäristöön sekä muihin yleisiin ja yksityisiin etuihin liittyviä näkökohtia ei vanhan kaivoslain nojalla ole mahdollista ottaa huomioon riittävän laaja-alaisesti, kuten kaivoslupahakemuksen yhteydessä tulee myös tässä tapauksessa menetellä, mikä tukee vaatimustamme siitä, että asia tulee kokonaisuudessaan käsitellä ja ratkaista uuden kaivoslain mukaisesti. Lisäksi koska vanhan kaivoslain perustuslain mukaisuutta ei ole kokonaisuutena arvioitu, aiheutuu epävarmuutta erityisesti kaivoshankkeen toteuttamisedellytysten arvioinnissa. Tässä tapauksessa kaivoshankkeen kokonaisuudesta edellytysten arviointia ja harkintaa ei, kuten laki edellyttää, ole mahdollista toteuttaa vanhan kaivoslain mukaisessa järjestelmässä, joten jotta asia tulee selvitettyksi asianmukaisesti, asiassa tulee soveltaa uutta kaivoslakia kokonaisuudessaan.

Joka tapauksessa, sovellettiinpa uutta tai vanhaa kaivoslakia, perustuslakiin kirjatut perusoikeudet tulee asianmukaisesti selvittää ja ottaa huomioon hakemuksen käsittelyn yhteydessä. Kuten edellä on todettu, vanhan kaivoslain järjestelmässä perusoikeuksia ei ole mahdollista asianmukaisesti turvata. Uuden kaivoslain säännöksissä on perusoikeudet sovitettu yhteen siten, että on mahdollista saavuttaa hyvä tasapainotilanne eri tilanteissa sovellettavaksi tulevien perusoikeusintressien kesken. Käsittääksemme esillä olevassa hankkeessa eri intressien yhteensovittaminen asianmukaisella tavalla ei ole mahdollista soveltamalla vanhan kaivoslain säännöksiä.

Aiemmin Northland Mines Oy:n määrittelemällä 1 km:n suoja-alueella muistutuksen tekijöiden omistamat rakennetut kiinteistöt ja niihin kohdistuvat hankkeesta aiheutuvat vahingot ja muut haittatekijät ovat kannaltamme keskeisessä asemassa tarkasteltaessa yksityisten etujemme ja perusoikeuksien turvaamista lain edellyttämällä tavalla. Keskeiseksi perusoikeudeksi ja turvattavaksi oikeushyväksi muodostuu omaisuuden suoja, josta säännellään perustuslain 15 §:ssä. Perustuslain 15 §:n 1 momentin nojalla jokaisen omaisuus on turvattu ja 2 momentin nojalla omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen täyttä korvausta vastaan säädetään lailla.

Kaivosalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajilla on uuden kaivoslain 100 §:n mukaan oikeus louhintakorvaukseen, joka perustuu alueen pinta-alan mukaan määräytyvään osuuteen ja hyödynnetyn malmin arvoon perustuvaan osuuteen. Vanhassa kaivoslaissa louhintakorvaus vastaa kaivospiirimaksua (44 §) ja louhimismaksua (45 §).

Louhintakorvausta pidetään hyvityksenä kiinteistön omistajalle aiheutuvasta tosiasiallisesta tai mahdollisesta käytön rajoituksesta. Louhintakorvauksen osa ja sivutuotekorvaus liittyvät kiinteistön omistajan alueen kaivosmineraaleja koskevaan periaatteelliseen oikeuteen ja maa-ainesten omistusoikeuteen.

Kun esillä olevassa hankkeessa muistutuksen tekijöiden omistamat kiinteistöt eivät kuuluisi hakijan selityksen mukaan kaivosalueeseen, jäävät muistutuksen tekijät kokonaan ilman edellä selostettuja korvauksia, vaikka kiinteistöjen käyttö aiemmin Northland Mines Oy:n tekemän selvityksen mukaan estyy täysin nykyisissä käyttötarkoituksissaan. Muistutuksen tekijöiden omaisuuden suoja rajoitetaan oikeudettomasti. Em. selvityksessä päädyttiin perustellusti siihen, että mainitun 1 km:n suojavyöhykkeellä kiinteistöjä ei voi eikä saa käyttää. Tukesin tulee päätöksessään estää tämä vahingon syntyminen muistutuksen tekijöille siten, että kaikki syntyvät vahingot korvataan täysimääräisesti.

Perustuslain 20 §:n 2 momentin mukaan julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöönsä koskevaan päätöksentekoon. Terveellisen ympäristön vaatimusta on tulkittu laaja-alaisesti sisältäen muun muassa maisemalliset arvot. Osallistumisoikeuksien vahvistamista on perusteltu sisällöllisin perustein, välineenä parantaa ratkaisujen aineellista sisältöä.

Kaivoslain (621/2011) 181 §:n mukaan kaivosviranomaisen tulee antaa kaivosoikeuden haltijalle yleisten ja yksityisten etujen kannalta tarpeelliset määräykset tässä tapauksessa siten, ettei toiminnasta aiheudu laissa kiellettyä seurausta muistutuksen tekijöille.

Kuulutusiakirjassa on korostettu, että kaivospiiripäätöksessä on otettava kantaa lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin. Koska hanke on vielä monilta osiltaan kesken

eikä Hannukainen Mining Oy ole tarkemmin perustellut saatikka osallistanut meitä tekemistään muutoksista, on meillä vaikeuksia yksilöidä vaatimuksemme, mikä on ristiriidassa perustuslain (20.2 §) turvatus osallistumisoikeuden kanssa. Muistutuksen tekijöille ei ole toimitettu kuulutuksen yhteydessä Tukesin toimesta riittäviä selvityksiä muistutuksen tekemistä varten, mikä loukkaa perustuslaissa (PL 20.2 §) turvattua osallistumisoikeutta.

Hakijayhtiö katsoo virheellisesti ja ilman riittäviä selvityksiä, että yksityisen edun loukkaus voidaan poistaa korvaamalla suoja-alue maavallilla ja muilla vielä julkistamattomilla toimenpiteillä. Hakija ei ole perustellut valintaansa vaan kuulemisasiakirjassa on vain todettu, että maavalli poistaa ne häiriöt, jotka Northland Mining Oy totesi niin merkittäviksi, että kiinteistöt kilometrin etäisyyden sisällä pitää lunastaa. Hakija ei ole esittänyt selvitystä siitä, kuinka se on päätenyt mainittuun johtopäätökseen. Hakijayhtiö on pyrkinyt opinnäytetyön tasoisilla selvityksillä kumoamaan alan johtavien asiantuntijoiden näkemykset räjähdysongelmista kaivoksen välittömässä läheisyydessä, joita tukevat myös tuoreet kokemukset Pajalan avolouhokselta.

Hakijayhtiö on liittännyt hakemukseensa selvityksen yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi (Kaivospiirikuulemisasiakirja liite 10). Sen he ovat tehneet ilman osallistamista. Emme ole saaneet luotettavia perusteluja siitä ratkaisusta poistaa suoja-alue, jossa tärkeimpänä ratkaisuna ovat maavalli ja pienimuotoinen louhinta Hannukaisen eteläisellä osalla. Tämä osoittaa, kuten aikaisemminkin tuotu esiin sen, että Hannukainen Mining Oy:llä ei ole tarkoituksaan noudattaa Northland Mines Oy:n viitoittamaa tietä nykyaikaisen kaivoshankkeen toteuttamiselle, jossa myös sosiaalinen toimilupa on yksi perusedellytys. Maavalli loukkaa oikeuttamme turvalliseen ympäristöön myös maisemallisten arvojen loukkaamisen kannalta (perustuslaki 20.2 §).

Vaikka muistutuksentekijöillä ei ole mahdollisuuksia ottaa kantaa kaivosyhtiön perusteluihin maavallin ja pienimuotoisen louhinnan vaikutuksista, voimme joka tapauksessa todeta, että esitetyllä maavallilla ei voida estää lain edellyttämällä tavalla pölyongelmia ja räjäytyksissä sinkoutuvien irtokivien aiheuttamia vaaroja omaisuudellemme ja terveydellemme. Jo pelkästään se, että hakija esittää suunnitelmissaan liikenteen pysäyttämistä louhinaräjäytysten aikana, osoittaa haitan ja vaaran olevan todellista. Tukesin tulee tehdä tai vaatia tästä seikastosta tehtäväksi asianmukaiset selvitykset puolueettomalta asiantuntijataholta, muussa tapauksessa asiaa ei hallinto-oikeudellisesta näkökulmasta ole riittävästi selvitetty eikä hakemusta näin ollen voida ratkaista. Katsomme myös, että pienimuotoinen louhinta, jolla hakijan mukaan pyritään tällä kohtaa haittojen vähentämiseen, ei ole kaivoslain edellyttämällä tavalla taloudellisesti kestäväällä tavalla hyödynnettävissä näin köyhän esiintymän olosuhteissa, joten kaivoksen perustamisedellytykset puuttuvat tältäkin osin.

Jos Tukes kuitenkin päätyisi myöntämään kaivosluvan, Tukesin tulee viranomaisena huolehtia siitä, että hanke ei loukkaa millään muotoa oikeuksiamme, etujamme, perusoikeuksiamme tai oikeusasemaamme.

Luvanhaltija on sekä vanhan että uuden kaivoslain järjestelmässä velvollinen korvaamaan aiheuttamansa vahingot ja haitat täysimääräisesti (TaVM 49/2010 vp). Vaadimme, että Tukes velvoittaa lupamääräyksissä hakijayhtiön korvaamaan aiheuttamansa vahingot ja haitat täysimääräisesti kuukauden kuluessa siitä, kun Tukesin tekemä päätös on saanut lainvoiman. Korvauksen tason tulee olla vähintäänkin sellainen, että muistutuksen tekijät voivat hankkia uudet vastaavat kiinteistöt maksettavilla korvauksilla uuden kaivoslain tarkoittamassa mielessä. Lähtökohtana on, että muistutuksen tekijöille taataan nykyistä tasoa olevat rakennukset lähestulkoon vastaavaan luontoympäristöön ja palvelusaatavuuteen.

Vaatimuksemme on, että lunastustilanteessa noudatetaan uuden kaivoslain (621/2011) lunastusmenettelyä. Perusteluna on, että vanha kaivoslaissa ei huomioida peruslain perusoikeuksien toteutumista. Kun lunastuksen kohteena on myös pääasiassa asumiseen tai ammatin harjoittamiseen käytetty omaisuutta, korvaus tulee myös näiltä osin määrätä niin suureksi kuin on tarpeen vastaavan omaisuuden hankkimiseksi tilalle (HE 273/2009 vp, s. 53).

3. Lopuksi

Yhteenvetona voidaan todeta, että mahdollinen kaivostoiminnan aloittaminen Hannukaisessa loukkaisi meidän yksityistä etuamme mm. seuraavasti:

Terveydelliset haitat - melu, pöly, paineaallot, sinkoilevat irtokivet.
 Sosiaaliset vaikutukset - maisemavaikutukset, virkistyskäyttö ja virkistäytyminen
 Taloudelliset vaikutukset - kiinteistön arvon menetys
 Oikeus terveelliseen ympäristöön – luontoarvojen menetykset ja maisemahaitat

Kaivoslain mukaan yleisten ja yksityisen edun loukkausta ei tule sallia. Vaatimuksemme uusien asuntojen rakentamisesta tai lunastusmenettelystä ei ole kohtuuton hakijan kannalta, koska ympärivuoden asuttavat asunotme jäisivät kaivostoiminnan alkamistilanteessa käyttökelpoisina kaivosyhtiön omistukseen ja käyttöön kaivostoiminnan yhteydessä.

Korostamme, että kaivosyhtiölle ei aiheudu tästä mitään ylimääräisiä kustannuksia, koska hallitessaan taloja yhtiö voi käyttää tai vuokrata niitä tehokkaasti ja turvallisuusasiat huomioiden hallitusti työntekijöilleen. Vaatimuksemme ei todellisuudessa aiheuta yhtiölle mitään ylimääräistä kustannusta ja tällä menettelyllä on kaivostoiminnan kokonaiskustannukset huomioon ottaen kohtuudella vältettävissä yleisesti tunnustettu yksityisen edun loukkaus Hannukaisen alueella asuvien osalta.

Yllättävänä on pidettävä sitä, että toiminnan takana oleva Tapojärvi Oy johtajineen toimii pääasiallisesti kaivosteollisuuden urakoitsijana, ja on oikeutettua olettaa, että yhtiö myös tuntee alan muuttuneet toimintatavat. Hankkeessa esitetty ja jo nyt toteutetut menettelytavat, joissa yksityisiä etuja ja luontoarvoja ei tunnusteta ja turvata asianmukaisella tavalla, johtaa todennäköisesti myös siihen, että kaivoshanke ei saa tarvittavaa rahoitusta tai yhteistyökumppaneita, koska toiminta ja suunnitelmat näyttävät olevan selkeällä tavalla vastoin alan kansainvälisiä toimintaperiaatteita. Näistä yksi tärkein on Equador Principles, joka oli yhtenä tärkeänä osana Northland Mines Oy:n toimintatavassa. Moni alalla toimija on jäänyt ilman rahoitusta sen vuoksi, että toiminta ei ole täyttänyt Equador Principles vaatimuksia. Myös tämä seikka on otettava huomioon kaivoshankkeen edellytyksiä harkittaessa. Hakijan suunnitelmat ja toimintatapa heikentävät merkittävästi kaivoksen perustamisedellytyksiä myös tässä suhteessa.

Hanke on koko suunnitellun toimintansa osalta selkeästi luontoarvoja loukkaava. Alue sijoittuu Natura-suojellun vesistön luontoympäristöön. Hannukainen on myös osa Ylläksen alueen maastopyöräily- ja latuverkostoa, sopivalla etäisyydellä Äkäslompolon kaupallista palveluista (12 km maantietä) ja helposti saavutettavan Muonionjoen lähellä (13 km).

Kuten yllä on todettu, hankkeen mittakaava on suuri ja se johtaa merkittävän yksityisen edun loukkaukseen. Mielestämme hyvä hallinnointimenettely edellyttää, että lupaviranomainen järjestää erillisen kuulemistilaisuuden meidän kiinteistöomistajien kanssa Hannukaisessa.

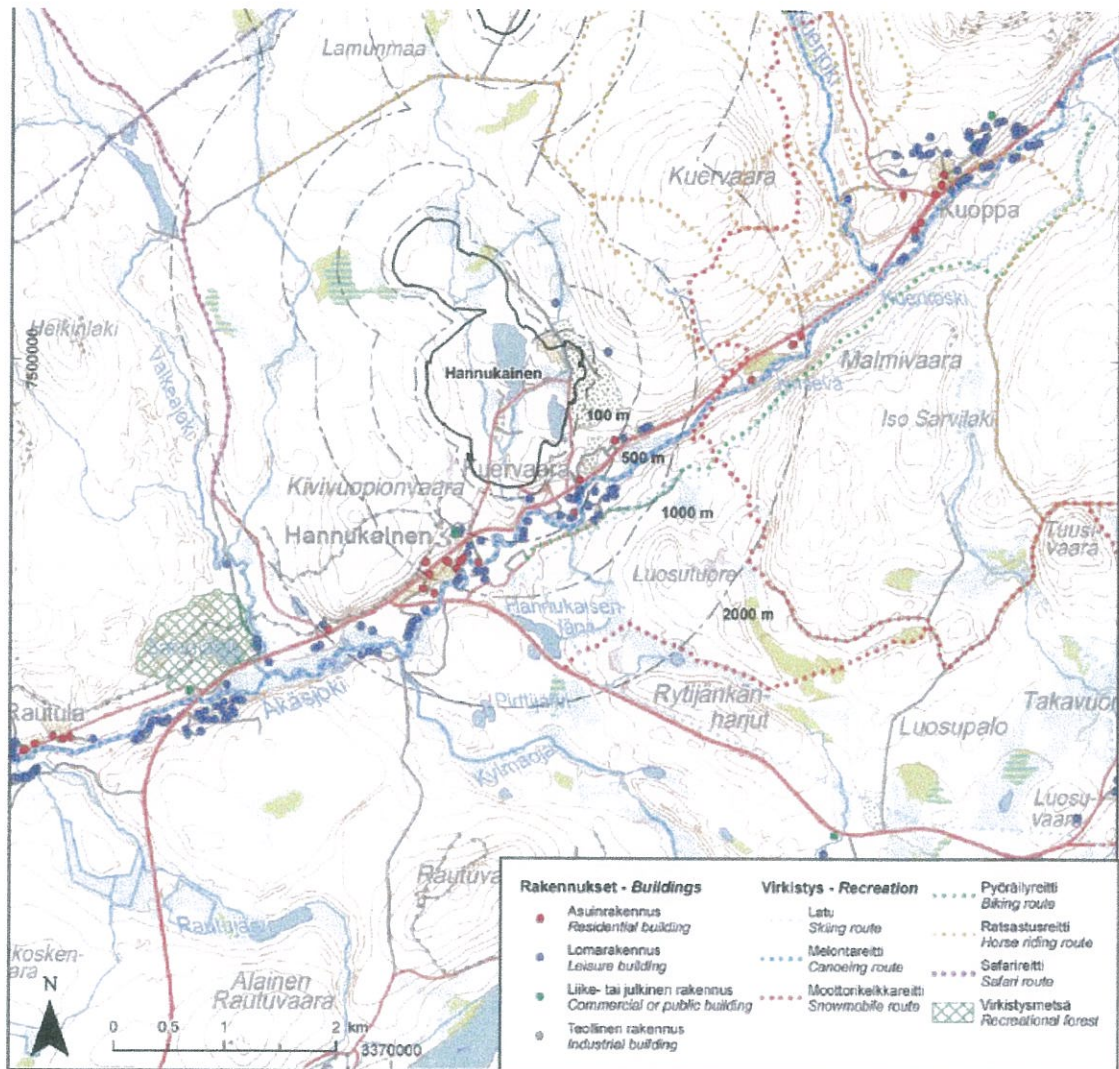
Lopuksi on todettava, että kaivosinvestoinnin aikataulu on täysin auki ja nekin asiat, mihin kaivosyhtiö on julkisesti sitoutunut myöhästyvät jatkuvasti. Syynä tähän ovat kaivosyhtiön väärät arviot valmistelevien töiden määrästä ja puuttuvasta osaamisesta. Toteutuksen osaltakaan kaivosyhtiö ei ole tuonut tietoon mitään konkreettista. Muistutuksen tekijöille tämä tilanne on nyt jatkunut jo 11 vuotta ja loppua ei ole näköpiirissä. Kiinteistömme arvo on romahtanut ja tulevaisuuden näkymät ovat hyvin epävarmat. Jos joudumme pakkotilanteen edessä realisoimaan kiinteistömme, se olisi taloudellisesti meille raskas isku. Käytännössä tällä hetkellä kiinteistömme ovat vaihdannan ulkopuolella ilman markkina-arvoa eikä kiinteistöillämme ole näin ollen enää esimerkiksi vakuusarvoa.

Hannukaisessa 31.5.2016

Kunnioitavasti

LIITE 1

Suoja-alue ja sen sisällä olevat kiinteistöt (Lähde Northland Mines Oy YVA)

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
Valtakatu 2
96100 ROVANIEMI
Sähköposti: kaivosasiat@tukes.fi.

**MUUTOKSENHAKUVAATIMUS LAPIN ELY-KESKUKSEN PÄÄTÖKSEEN JA TÄYDENNYS TOIMITTAMAAMME
MUISTUTUKSEEN HANNUKAISEN RAUTAKAIVOSHANKKEEN KAIVOSPIIRIHAKEMUKSEEN**

Viite: Ilmoitus kuulemisesta 5.4.2016 (Kaivosrekisterinumero K8126), Hannukainen Mining Oy:n
Hannukaisen kaivospiirihakemus

Hannukaisen alueen allekirjoittaneet kiinteistöjen omistajat haluavat tällä kirjeellä tuoda Tukesille tiedoksi, että esitämme muutoksenhakuvaatimuksen Lapin ELY-keskuksen päätökseen YVAN toimenpidepyynnöstä. Lisäksi tällä viestillä täydennämme 30.5.2016 teille toimittamaamme muistutusta /mielipidettä Hannukainen Mining Oy:n Hannukaisen kaivospiirihakemuksen kuulemiseen.

Olemme esittäneet Lapin ELY-keskukselle toimenpidepyynnön 2.3.2016 (Liite 1) liittyen Hannukaisen rautakaivoshankkeen YVA-menettelyyn, koska uusi hankevastaava, Hannukainen Mining Oy, on poistanut Northland Mines Oy:n YVA-prosessissa määrittelemän 1 km:n suoja-alueen. Lapin ELY-keskus antoi päätöksensä toimenpidepyyntöömme 26.7.2016 (Liite 2).

Päätöksessään Lapin ELY-keskus vetoaa siihen, että YVA-laissa ei ole säädöksiä jo riittäväksi todetun YVA-selostuksen täydentämisestä. Lapin ELY-keskus katsoo, että hankkeelle ei voida edellyttää YVA-lain 6 §:n tarkoittamaa päätöstä arviointimenettelyn soveltamiseksi yksittäistapauksessa. Lapin ELY-keskus toteaa myös päätöksessään, että hanke ei ole muuttunut YVA-lain 4.1 §:n tarkoittamalla tavalla ja näin hankkeelle ei ole tarpeen edellyttää uutta YVA-menettelyä.

Lapin ELY-keskus kuitenkin toteaa päätöksessään, että **YVA-menettelyssä ympäristövaikutusten arvioinnin lähtökohtana on ollut se, että kaivosalueen ympärille perustetaan noin 1 km:n suoja-alue**. Siis 1 km:n suoja-alue on YVAN lähtökohtana, ja tätä Hannukainen Mining Oy on nyt poistamassa ilman asianmukaista YVA-menettelyä. Tätä näkemystä myös ELY-keskus tukee kannanotollaan / päätöksellään. Tällä toteamuksella ja Lapin ELY-keskuksen tekemällä päätöksellä toimenpidepyyntöömme on mielestämme selkeä ristiriita.

Lapin ELY-keskus on päätöksessään todennut, että voimme vaatia muutosta heidän tekemään päätökseensä YVA-lain 17 §:ssä säädetyn valitusoikeuden mukaan ympäristövaikutusten YVA-lain mukaisen arvioinnin puuttumisen tai sen puutteellisuuden perusteella. Vaadimme YVA-lain 17 §:n 2 momentin mukaan ko. päätökseen muutosta. Arviointimenettelyä ei ole suoritettu asianmukaisesti hankkeen vaihtoehdosta, missä 1 km:n suoja-aluetta ei ole, vaan se on korvattu meluvallilla.

Muutosvaatimuksemme on sama kuin esittämämme vaatimus kaivospiirihakemukseen toimittamassamme muistutuksen kohdassa 2.3.: Tukesin ei tule ratkaista hakemusta ennen, kuin suunnitellun kaivoksen ympäristövaikutukset Northland Mines Oy:n määrittelemän 1 km:n suoja-alueen sisällä ovat asianmukaisesti ja lähialueiden asukkaat osallistaen arvioitu ja Lapin ELY-keskus on siitä antanut lausunnon.

Hannukaisessa 30.8.2016

Kunnioittavasti

Asia: Toimenpidepyyntö Hannukainen Mining Oy

Meidän mökkiläisten näkemyksen mukaan Northlandin YVA-prosessissa ympäristövaikutukset Hannukaisen alueen vakituisiin asukkaisiin ja mökkiläisiin jätettiin arvioimatta YVA-selostukseen eikä itse ympäristövaikutuksiin yksilöiden voitu siten ottaa kantaa ELYn lausunnossakaan. Yhtiö (Northland) jätti yksilöiden vaikutukset arvioimatta suureen joukkoon ihmisiä, joiden asumisoloihin ja virkistäytymiseen yhtiön hanke vaikuttaa poikkeuksellisen merkittävästi. Yhtiö (Northland) totesi, että vaikutukset ovat niin suuret, että lähialueelle määritellään suoja-alue, jonka sisällä ei voi eikä saa asua. Northlandin tekemää YVAa ei voi moittia kokonaisuutena, koska perustelut, miksi vaikutukset lähialueen asukkaisiin (Hannukaisen vakituiset asukkaat ja mökkiläiset) jätettiin arvioimatta, ovat yleisesti hyväksyttäviä ja myös asiasisällöltään perusteltuja.

Uuden yhtiön eli yhtiön omistajien Pertti ja Markku Tapojärven suoja-alueen poistoon johtaneen linjauksen myötä vanha YVA-prosessi (ohjelma ja sen pohjalta tehty arviointi, yhtiön laatima YVA-selostus, ja ELY-keskuksen lausunto) mitätöityy ainakin kaivoksen lähialueen asukkaita koskien. Lienee objektiivisesti arvioiden ulkopuolistenkin tahojen saati viranomaisten taholta selvää, että ympäristövaikutukset kohdistuvat rankimmin juuri lähialueen asukkaisiin aliarvioimatta kuitenkaan sitä, että uudella linjauksella voi olla myös merkittävä vaikutus muihin asianosaisiin Ylläksen matkailualueella.

Katsomme, että Tapojärven veljesten omistaman yhtiön ”valikoiden” hyödyntämässä YVA-prosessissa laiminlyödään törkeästi Hannukaisen alueen asukkaiden (erityisesti mökkiläiset) osallistumisoikeus YVA-prosessiin. YVA-laki korostaa osallistumismahdollisuuksia, mikä ei ole sama kuin sosiaaliset vaikutukset, mutta tukee sosiaalisten vaikutusten selvittämistä, kun kuullaan suoraan asianosaisia itseään. Sosiaalisten vaikutusten arviointi perustuu YVA-lakiin ja siinä sen määritelmään ympäristövaikutuksista - ks. 2 § kohta 1 a)

YVA-prosessilla ja ELY-keskuksen lausunnolla YVA-selostukseen on erittäin keskeinen rooli hankkeen koko lupaprosessin toimivuudessa. Tukes ei voi myöntää kaivoslupaa, eikä Aluehallintovirasto ympäristölupaa, ottamatta huomioon YVA-selostusta ja siihen ELY-keskuksen antamaa lausuntoa. YVA-prosessilla on keskeinen merkitys myös kunnan kaavoitukseen. YVA-laki/13 § Arvioinnin huomioon ottaminen: ”Viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen tai tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon. Hanketta koskevasta lupapäätöksestä tai siihen rinnastettavasta muusta päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja siitä annettu yhteysviranomaisen lausunto on otettu huomioon.”

Ei liene hyvän hallinnon mukaista toimintaa, että mittaluokaltaan Suomen suurimpiin kaivoksiin kuuluva hanke (Vrt. Siilinjärvi, Kevitsa) keskelle asutusta, virkistysalueeksi luokitetulla alueella (Maakuntakaava, VR) ja lähelle jatkuvasti kasvavaa matkailukeskusta jää puutteelliseksi hallinnollisten menettelyjen osalta jo YVA-prosessissa.

Esitämme, että Lapin ELY-keskus ryhtyy YVA-yhteysviranomaisena toimenpiteisiin, koska uusi yhtiö on poistanut Northlandin YVA-prosessissa määrittelemän suoja-alueen. Lapin ELY-keskuksen tulisi vaatia, että

- 1) uusi yhtiö tekee asianmukaisen arvioinnin hankkeen vaikutuksista lähialueen asukkaisiin. Asianmukainen arviointi sisältää ensin yhtiön laatiman arviointiohjelman (mitä arvioidaan), josta vähintään meitä (alkuperäisen suoja-alueen sisällä) ELY-keskuksen yhteysviranomaisena tulee kuulla. Myös Kolarin kunnan kuuleminen lienee hyvän hallinnon mukaista.
- 2) Yhtiön tulee arvioida ohjelman mukaisesti ympäristövaikutukset ja ELY-keskuksen tulee kuulla arviointiselostuksesta asianomaisia eli vähintään meitä. Myös kunnan kuuleminen lienee hyvän hallinnon mukaista.
- 3) ELY-keskuksen tulee laatia täydentävä lausunto, jossa otetaan kantaa hankkeen vaikutuksista välittömän vaikutusalueen sisällä asuviin ihmisiin.

Emme kuitenkaan halua yllä esitetyillä vaatimuksillamme rajata niitä toimenpiteitä mihin Lapin ELY-keskuksen YVA-yhteysviranomaisena pitäisi ryhtyä suoja-alueen poistosta johtuvista vaikutuksista muihin mahdollisiin asianosaisiin ja/tai asioihin Ylläksen matkailualueella.

Koska edessä on Lapin hiihtolomaviikko, on kai kohtuullista, että saisin vastauksenne johtopäätöksistänne asian osalta kahden viikon sisällä.

26.7.2016

LAPELY/914/2016

Raimo Roininen
raimo.roininen@nba-ltd.com

Viite: Raimo Roinisen sähköposti 2.3.2016

VASTAUS HANNUKAISEN KAIVOSHANKETTA KOSKEVAAN TOIMENPIDEPYYNTÖÖN

Asian vireilletulo

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (Lapin ELY-keskus) on tullut 2.3.2016 toimenpidepyyntö, joka koskee Hannukaisen rautakaivos hankkeen 24.1.2014 päättyneen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA-menettelyn) täydentämistä uudella YVA-menettelyllä.

Toimenpidepyynnössä esitetään, että Lapin ELY-keskus ryhtyy YVA-yhteysviranomaisena toimenpiteisiin, koska Hannukainen Mining Oy on poistanut Northland Mines Oy:n YVA-prosessissa määrittelemän suoja-alueen. Pyynnön mukaan Lapin ELY-keskuksen tulisi vaatia, että

1. Hannukainen Mining Oy tekee asianmukaisen arvioinnin hankkeen vaikutuksista lähialueen asukkaisiin. Asianmukainen arviointi sisältää ensi yhtiön laatiman arviointiohjelman, josta vähintään alkuperäisen suoja-alueen sisällä olevia tulee kuulla.
2. Yhtiö arvioi ohjelman mukaisesti ympäristövaikutukset ja ELY-keskuksen tulee kuulla arviointiselostuksesta asianomaisia.
3. ELY-keskus laatii täydentävän lausunnon, jossa otetaan kantaa hankkeen vaikutuksista välittömän vaikutusalueen sisällä asuviin ihmisiin.

Asian selvittäminen

Toimenpidepyynnön johdosta Lapin ELY-keskus on pyytänyt 29.3.2016 Hannukainen Mining Oy:ltä selvitystä suunnitellusta kaivoshankkeesta ja hankkeen arvioituista ympäristövaikutuksista.

Hannukainen Mining on toimittanut Lapin ELY-keskukselle Ramboll'in laatiman vastineen kaivoshankkeesta ja siihen YVA-menettelyn jälkeen tehdyistä muutoksista sekä niiden ympäristövaikutuksista 26.4.2016. Vastineen liitteenä yhtiö on toimittanut myös YVA-menettelyn jälkeen Ramboll'in 4.4.2016 laatiman meluselvityksen sekä 11.4.2016 laatiman pölyselvityksen. Hannukainen Mining Oy:n vastine liitteineen on toimitettu jo aiemmin.

Pyydetyt lausunnot

Asian selvittämiseksi Lapin ELY-keskus on pyytänyt toimenpidepyynnöstä ja Hannukainen Mining Oy:n laatimasta vastineesta 19.5.2016 lausuntoa Kolarin kunnalta, Kolarin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta, Lapin liitolta ja Lapin aluehallintovirastolta. Kolarin kuntaa pyydettiin lisäksi liittä-

mään mukaan katsaus kaivosalueen kaavoitusmenettelyistä, niiden tilanteesta ja aikatauluista.

Raimo Roininen on toimittanut Lapin ELY-keskukselle Hannukainen Mining Oy:n selvitykseen sekä laadittuihin melu- ja pölyselvityksiin liittyvät huomautukset 28.6.2016.

Hannukaisen kaivoshankkeen YVA-menettely 2012-2014

Hannukaisen kaivoshankkeeseen on tehty ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (YVA-laki, 458/1994) mukainen YVA-menettely 2012-2014. Tässä YVA-menettelyssä kaivoshanke sisälsi Hannukaisen ja Kuervitikon louhokset ja tuotanto oli suunniteltu käynnistettävän Hannukaisen avolouhoksesta. Malmin rikastusmenetelmänä käytettäisiin vaahdotusta ja magneettista erotusta. Kaivoksen kokonaistuotannoksi arvioitiin 100–115 milj.tn malmia vuosittaisella 6–7 milj.tn:n tuotannolla. Tuotteena syntyisi rautarikastetta (magneettirikastetta) vuodessa noin 2-2,5 milj.tn ja kulta-kuparirikastetta noin 50 000-60 000 tonnia vuodessa. Sivukiviä syntyisi kaivostoiminnan aikana noin 370-435 milj.tn ja rikastushiekkaa noin 64 milj.tn. Sivukivien sijoitus vaatisi noin 670-700 ha:n pinta-alan ja rikastushiekan sijoitus noin 450-830 ha:n suuruisen pinta-alan.

YVA- menettelyssä tarkasteltiin seuraavia vaihtoehtoja:

VE0: Hanketta ei toteuteta.

VE1A: Rikastushiekka-alue (Muonion kunnan puolella) ja rikastamo sijaitsevat Hannukaisessa. Ylijäämävedet johdetaan Niesajokeen.

VE1B: Rikastushiekka-alue sijaitsee Rautuvaarassa, rikastamo Hannukaisessa. Ylijäämävedet johdetaan Niesajokeen.

VE1C: Rikastushiekka-alue sijaitsee Juvakaisenmaalla, rikastamo Hannukaisessa. Ylijäämävedet johdetaan Niesajokeen.

VE4: Rikastamo ja rikastushiekka-alue sijaitsevat Rautuvaarassa. Ylijäämävedet johdetaan Muonionjokeen.

YVA-menettelyssä ympäristövaikutusten arvioinnin lähtökohtana oli, että kaivosalueen ympärille perustetaan noin 1 km:n suojavyöhyke, jolle ei jää häiriintyviä kohteita. YVA-menettelyn aikana esimerkiksi melun, pölyn ja tärinän ympäristövaikutuksia ei arvioitu suojavyöhykkeen sisäpuolella. YVA-selostuksessa tuodaan esille, että keskeisimmin kaivostoiminnan vaikutuksen kokevat Hannukaisen kylän paikalliset asukkaat (vakinaiset ja loma-asukkaat), joihin kohdistuu suora melun, pölyn ja tärinän vaikutus noin 0–3 km:n etäisyydellä keskeisten kaivostoimintojen alueesta. Merkittävin kaivoksen vaikutus on arvioitu kohdistuvan alueelle, joka on noin 1 km:n etäisyydellä kaivosalueesta. Lisäksi selostuksessa todetaan, että esimerkiksi pölystä aiheutuvat vaikutukset ovat merkittäviä nykyiselle asuin- ja loma-asuin-kiinteistöille, mutta koska ko. kiinteistöt hankitaan kaivosyhtiön omistukseen, kiinteistöille aiheutuva haitta on arvioitu vähäiseksi. Räjätysten ja ilmanpaineaaltojen osalta YVA-selostuksessa todetaan, että räjäytysten aiheuttama

tärinä ei vahingoita rakennelmia suojavyöhykkeen ulkopuolella sekä ilmanpaineaalloista ja irtokivistä ei arvioida olevan vaikutuksia, koska 1 km suojavyöhykkeen sisäpuolelle ei jää vaikutuskohteita.

Lapin ELY-keskus on antanut yhteysviranomaisen lausunnon YVA-menettelystä ja laaditusta YVA-selostuksesta 24.1.2014. Lausunnossaan Lapin ELY-keskus on katsonut, että hankkeesta laadittu ympäristövaikutusten arviointiselostus on riittävä. Selostuksessa on huomioitu ja käsitelty pääsääntöisesti riittävällä tavalla ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun valtioneuvoston asetuksen (YVA-asetus, 713/2006) 9 ja 10 §:n mukaiset kohdat. Lausunnossa on tuotu esille myös yhteysviranomaisen käsitys sellaisista asioista ja puutteista, jotka hankkeesta vastaavan tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa ja hanketta toteuttaessaan.

Melu- ja tärinäselvityksistä yhteysviranomaisen lausunnossa todetaan, että melu- ja tärinävaikutusten arviointia ja niiden merkittävyyttä olisi tullut pohtia sellaisessa tilanteessa, että suunniteltu suojavyöhykesuunnitelma ei toteudu ja tällä alueella olemassa oleva asutus ei siirry pois. Arviointia tuleekin tarkentaa hankkeen jatkosuunnittelun yhteydessä ja todettuja puutteita täydentää mm. alueen yleis- ja asemakaavoituksen yhteydessä.

Vaihtoehtojen vertailun ja toteuttamiskelpoisuuden osalta lausunnossa on todettu seuraavaa:

YVA-selostuksessa kaikki neljä vaihtoehtoa perustuvat ajatukseen/ oletta- maan, että Hannukaisen kyläalueen asuin- ja loma-asuinrakennukset han- kitaan kaivosyhtiön hallintaan tai omistukseen. YVA-selostuksessa olisi tul- lut pohtia hankkeen toteuttamisen edellytyksiä laajemmin, ottaen huomioon hankittaviksi aiottujen kiinteistöjen hankinnan menetelmiä ja mahdollisia on- gelmakohtia. Selostuksessa ei ole riittävällä tavalla käsitelty ko. alueen kiin- teistöjen hankinnan oikeudellista perustaa. Selostuksessa olisi tullut pohtia alueen kiinteistöjen hankkimisen mahdollisuuksia siten, että olisi voitu esit- tää kuinka kiinteistöt hankitaan kaivosyhtiön omistukseen tai hallintaan ja perustuuko hankinta lunastuslain mukaiseen menettelyyn vai ns. vapaaeh- toisiin kauppoihin.

Selostuksessa on esitetty, että esimerkiksi pölystä aiheutuvat vaikutukset ovat merkittäviä nykyiselle asuin- ja loma-asuinkiinteistöille, mutta koska ko. kiinteistöt hankitaan kaivosyhtiön omistukseen, kiinteistöille aiheutuva haitta on arvioitu vähäiseksi. Pohdintaa olisi tullut laajentaa myös käsittämään ete- nemismalli tapauksessa, jossa lunastukset tai kiinteistökaupat eivät toteudu. YVA-selostuksessa jää hankkeen toteuttamisedellytys (kiinteistöhankinta kaivospiirin ulkopuolelta) varsin epäselvälle tulkinnalle, eikä sitä lähialueen kiinteistöihin kohdistuvien vaikutusten ja esitettyjen lunastusten tavoitteiden osalta voida pitää riittävästi selvitettyinä.

Hanke arvioidaan olevan teknisesti, yhteiskunnallisesti, ympäristöllisesti ja sosiaalisesti toteuttamiskelpoinen. Hanke vaatii kuitenkin vielä esim. monia tarkennuksia vaikutusarviointeihin ja joitakin tarkennuksia ympäristöselvi- tyksiin. Selostuksessa ei ole tuotu esille sitä, onko hanke toteutettavissa jos kiinteistöjä ei saada lunastettua.

Meluvaikutuksia ja niiden merkittävyyttä olisi tullut pohtia sellaisessa tilanteessa, että suunniteltu suojavyöhykesuunnitelma ei toteudu ja tällä alueella olemassa oleva asutus ei siirry pois.

YVA-selostuksessa olevien puutteiden riittävän toteuttamisen varmistamiseksi on esitetty lisäksi, että lupaviranomainen pyytäisi lupavaiheessa yhteysviranomaisen lausunnon laadituista täydennyksistä.

Hannukainen Mining Oy:n kaivoshanke

Toteutetun YVA-menettelyn jälkeen kaivoshankkeen suunnittelua on tehty vaihtoehto 4:n pohjalta.

Ympäristölupahakemuksesta ja Hannukainen Mining Oy:n vastineesta saatujen tietojen mukaan Hannukaisen kaivoshanke käsittää rautaoksidi-kupari-kulta -malmiesiintymän hyödyntämisen. Hanke tulee kokonaisuudessaan sisältämään kaksi avolouhosta eli Hannukaisen ja Kuervitikon, kolme sivukivialuetta, Hannukaisen meluvallin, vesivarastoaltaan, murskaamon, malmikuljettimen, rikastamon, rikastushiekka-alueen, tarvittavat tiet, voimajohdon ja kuljetushihnan sekä ratapihan rikasteen junaan lastaamista varten. Hankkeen toiminnoista louhokset, sivukivialueet, vesivarastoallas ja esimurskaamo sijaitsevat Hannukaisen alueella. Rikastamo ja rikastushiekka-alue sijaitsevat Rautuvaarassa. Alueiden välillä kulkee maanpäällinen hihnakuljetin, jolla murskattu malmi kuljetetaan Hannukaisesta Rautuvaaraan.

Kaivoksen päätuote tulee olemaan magnetiitti (Fe_3O_4) ja sivutuotteena saadaan kultakupari -rikastetta. Tuotannon saavuttaessa täyden kapasiteetin magnetiittirikastetta on tarkoitus tuottaa noin 2 milj.tn vuodessa. Kulta- ja kuparirikasteen vuosituotanto on 20 000 – 60 000 tonnia. Vuosittainen malmin tuotantomäärä on keskimäärin 6,6 milj.tn. Muodostuvan sivukiven ja irtomaan määrä on keskimäärin 26 milj.tn vuodessa ja muodostuvan rikastushiekan määrä 4,4 milj.tn vuodessa. Kaivoksen kokonaistuotannoksi arvioidaan 115 milj.tn malmia. Sivukiviä syntyy kaivostoiminnan aikana noin 370 milj.tn ja rikastushiekkaa noin 76,3 milj.tn.

Kaivoshankkeen suunnitelmaa on YVA-menettelyn jälkeen kehitetty ja suunnitelmiin on tehty muutoksia, joiden tavoitteena on hankkeen haitallisten ympäristövaikutusten vähentäminen. Hankesuunnitelmaan tehtyjä muutoksia ovat mm. kaivospiirin pienentäminen, louhinnan reikäkoon pienentäminen, ylijäämämaiden sijoitusalueiden tarkistaminen sekä hihnakuljettimen linjan tarkistaminen. Merkittävin muutos on suunnitellun noin 1 km:n levyisen suojavyöhykkeen poistaminen ja noin 3 km pitkän meluvallin rakentaminen maantien ja avolouhoksen väliin. Tarkempia suunnitelmia ei meluvallin rakentamisesta ole esitetty.

Lupahakemukset ja niiden tilanne

Ympäristö- ja vesitalouslupahakemus

Hannukainen Mining Oy on 25.11.2015 toimittanut Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle (PSAVI) Hannukaisen ja Rautuvaaran kaivos Hankkeen ympäristö- ja vesi-talouslupahakemuksen. Lupahakemuksesta on keväällä 2016 aikana täydennetty useaan otteeseen. PSAVI on 1.7.2016 pyytänyt Hannukainen Mining Oy:ltä useita täydennyksiä ympäristö- ja vesitalouslupahakemukseen. Täydennykset on pyydetty toimittamaan lupaviranomaiselle 31.10.2016 mennessä.

Täydennyksiä on pyydetty mm. seuraavista asioista:

- Yksityiskohtainen suunnitelma suojaavista poikkeileikkauksineen ja käytettävien materiaaleineen ja niiden määrineen.
- Arvio meluvallin rakentamisesta ja käytettävistä maamassoista aiheutuvista päästöistä vesiin ja esitys niiden rajoittamisesta sekä käytettävien massojen laatukriteereistä.
- Ympäristöluvan mukaisesta toiminnasta ei saa aiheutua vahinkoa tai haittaa omaisuudelle tai sen käytölle. Miten toiminnassa estetään heittokivistä aiheutuva vaara lähialueen rakennuksille tai niiden alueilla oleskeleville ihmisille? Hakemuksessa on mm. todettu, että liikenne yleisellä tiellä on keskeytettävä räjäytysten ajaksi, joten heittokivien vaara on arvioitu olevan kaivosalueen ulkopuolella.
- Miten tehty YVA-menettely ja arviointiselostuksesta annetussa yhteysviranomaisen lausunnossa esiin tuodut asiat on otettu huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa? Onko hanke muuttunut ja millä tavalla YVA:ssa olleesta ja miten muutokset on otettu huomioon tässä lupahakemuksessa. Mitä selvityksiä mahdolliset muutokset ovat aiheuttaneet ja mitä lisäselvityksiä YVA:n jälkeen on tehty?
- Tarkennettu ja täydennetty selvitys räjäytysten aiheuttaman tärinän ja ilmanpaineaaltojen sekä irtokivien leviämisestä.
- Laskennallinen arvio hajapölyjen määrästä

YSL 49 §:n mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa esimerkiksi terveyshaittaa, merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa (esimerkiksi haittaa luonnolle ja sen toiminnolle, luonnonvarojen käyttämisen estymistä tai melkoista vaikeutumista, ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä tai ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä), 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta (maaperän ja pohjaveden pilaamiskiellon vastaista seurausta), erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella tai eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta.

Kaivospiirihakemus

Kaivoslain mukainen Hannukaisen kaivospiirihakemus on vireillä Turvallisuus- ja kemikaalivirastossa (TUKES). TUKES on kuuluttanut hakemuksen ja Lapin ELY-keskus on antanut hakemuksesta lausuntonsa 3.6.2016.

Alueen kaavoitustilanne

Kaivoshankkeen alueella on voimassa Tunturi-Lapin maakuntakaava. Kaivoshankkeen alueella on osittain voimassa Yläksen osayleiskaava. Kaivoshankkeen alueella on vireillä Hannukaisen kaivosalueen osayleiskaava, joka koskee osittain voimassa olevaa Yläksen osayleiskaavaa ja osittain maakuntakaava-aluetta. Osayleiskaava on kuulutettu vireille ja valmisteluaineisto on ollut nähtävillä.

Kaivoshankkeen alueella ei ole asemakaavaa, mutta Hannukaisen kylän pohjoispuolelle on laadittavana Hannukaisen kaivosteollisuusalueen asemakaava ja Rautuvaaraan Rautuvaaran teollisuusalueen asemakaava. Molemmat asemakaavat on kuulutettu vireille ja valmisteluaineisto on ollut nähtävillä.

Lisäksi anotun kaivospiirin välittömässä läheisyydessä on Hannukaisen ranta-asemakaava ja kaksi Äkäsjoen ranta-asemakaavaa. Hannukaisen kylän alueella on ollut laadittavana Hannukaisen ranta-asemakaavan muutoksena Hannukaisen kylän alueen asemakaava. Yläksen osayleiskaavan muutostyö on koskenut samaa aluetta.

Kolarin kunnanhallitus on päättänyt 2.5.2016, että kaavoituksen jatkamisesta päätetään kaavakohtaisesti aikaisintaan alkusyksyllä 2016. Kaavoitusta jatkettaessa Hannukaisen kaivosalueen osayleiskaavan laatimisesta suoritettu valmisteluvaiheen kuuleminen suoritetaan uudelleen kaivoshankkeen muuttuneen tilanteen vuoksi.

Alueen asemakaavoituksista (Hannukaisen kaivosteollisuusalue, Rautuvaaran teollisuusalue ja Hannukaisen kylän alue) on suoritettu valmisteluvaiheen kuulemiset. Asemakaavoituksen osalla voidaan edetä kaavaehdotusvaiheeseen. Hannukaisen kylän alueen asemakaavan laatimisen mahdollisesta lopettamisesta ei ole vielä tehty päätöstä.

Kaavaehdotuksen osayleiskaavan valmisteluaineistosta kuullaan ensin ja sen jälkeen osayleiskaavan ja asemakaavojen ehdotukset asetetaan julkisesti nähtäville yhtä aikaa.

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL, 132/1999) 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvittävät suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteutumisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä

koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Lapin ELY-keskuksen vastaus

YVA-menettelyn soveltamistarve

Toimenpidepyynnössä esitetään Hannukaisen kaivoshankkeen 24.1.2014 päättyneen YVA-menettelyn täydentämistä uudella YVA-menettelyllä sekä Lapin ELY-keskuksen täydentävää YVA-lausuntoa laaditusta täydennyksestä.

Lapin ELY-keskus on Hannukaisen 24.1.2014 YVA-selostuksesta antamassaan lausunnossa todennut laaditun YVA-selostuksen joistakin puutteista huolimatta riittäväksi. Lapin ELY-keskus on katsonut, että lausunnossa esitetyt arviointiselostuksen puutteet ja epätasällisyydet voidaan poistaa hankesuunnittelun edetessä sekä lupahakemusten ja kaavoituksen yhteydessä. Yhteysviranomaisen lausunnossa on tuotu esille, että jatkovalmistelussa tulee kiinnittää huomiota hankkeen edellyttämien lupien (mm. ympäristö- ja vesitalousluvut) edellytysten ja kaavoitukselle asetettujen vaatimusten täyttämiseen sekä esitettyjen puutteiden korjaamiseen ja YVA-vaiheessa riittävästi todettujen asioiden selvittämiseen.

YVA-lain 12 §:n mukaan yhteysviranomaisen antaa lausuntonsa arviointiselostuksesta ja sen riittävydestä. Arviointimenettely päättyy, kun yhteysviranomaisen toimittaa lausuntonsa sekä muut lausunnot ja mielipiteet hankkeesta vastaavalle. **YVA-laissa ei ole säädöksiä jo riittäväksi todetun YVA-selostuksen täydentämisestä.**

Vuonna 2014 päättyneen Hannukaisen kaivoshankkeen YVA-menettelyn tarve perustui YVA-asetuksen 6 §:n hankeluettelon kohtaan 2a eli kyseessä oli metallimalmien tai muiden kaivoskivennäisten louhinta, rikastaminen ja käsittely, kun irrotettavan aineksen kokonaismäärä on vähintään 550 000 tonnia vuodessa tai avokaivokset, joiden pinta-ala on yli 25 hehtaaria.

Lapin ELY-keskus katsoo, että **hankkeelle ei voida edellyttää YVA-lain 6 §:n tarkoittamaa päätöstä arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa**, koska kyseessä on hankeluettelon mukainen hanke. Hanketta ei ole vielä toteutettu. Näin ollen kyseessä ei voi olla myöskään hankkeen olennainen muutos, jota tarkoitetaan YVA-lain 4.2 §:ssä.

YVA-laki ei määrittele hanketta. YVA-lain 2 §:n mukaan ympäristövaikutuksella tarkoitetaan hankkeen ja toiminnan aiheuttamia välittömiä ja välillisiä vaikutuksia. YVA-asetuksen hankeluettelon hankkeet on valittu sillä perusteella, että niistä tai niiden muutoksista saattaa aiheutua merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Olennainen kysymys on, onko nyt suunniteltu hanke sama kuin jo YVA-menettelyssä ollut hanke vai onko hanke muuttunut YVA-lain 4.1

§:n tarkoittamalla tavalla. Mikäli hanke on uusi tai muuttunut YVA-lain 4.1 §:n tarkoittamalla tavalla, tulee YVA-menettelyn tarve suoraan hankeluettelon perusteella.

Lapin ELY-keskus on arvioinut tätä hankkeen sijainnin, hankekuvauksen ja hankkeeseen tehtyjen muutosten ja niiden vaikutusten perusteella. Hannukainen Mining Oy:ltä saadun selvityksen ja Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon toimitetun ympäristölupahakemuksen mukaan hankkeen sijoituspaikka, koko, tuotteet ja rikastusmenetelmä sekä päästöt ovat lähes samat kuin vuonna 2014 päättyneessä YVA-menettelyssä. Hankkeen jatkosuunnittelua on tehty YVA-menettelyn vaihtoehto 4 pohjalta. Kaivoshankkeen suunnitelmat ovat YVA-menettelyn jälkeen tarkentuneet ja suunnitelmiin on tehty muutoksia, joiden tarkoituksena on yhtiön selvitysten mukaan vähentää hankkeesta aiheutuvia haitallisia vaikutuksia. Merkittävin muutos on suunnitellun noin 1 km:n levyisen suojavyöhykkeen poistaminen ja meluvaliinin rakentaminen kaivosalueen eteläreunalle maantien ja avolouhoksen väliin.

Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan sille esitettyjen tietojen perusteella **kyseessä ei ole uusi tai muuttunut hanke**, joka hankekuvauksen ja aiheutuvien haitallisten vaikutusten vuoksi olisi katsottava eri hankkeeksi kuin edellä mainittu YVA-menettelyssä jo ollut hanke. **Hankkeelle ei siten ole tarpeen edellyttää uutta YVA-menettelyä** YVA-menettelyn soveltamisalan ja hankeluettelon nojalla.

Osallistuminen ja Lapin ELY-keskuksen kannanotto

Lapin ELY-keskus toteaa, että hankkeeseen liittyen on käynnissä osayleiskaava- ja asemakaavamenettelyitä, joiden yhteydessä hankkeen ympäristövaikutukset tulee arvioida maankäyttö- ja rakennuslaissa määritellyllä tavalla. Kyseisissä kaavoitusmenettelyissä tulee myös toteuttaa maankäyttö- ja rakennuslain mukainen vuorovaikutus, jossa osallisilla on "mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta" (MRL 62 §). Lisäksi osallisilla on "tilaisuus esittää mielipiteensä (muistutus) kaavaehdotuksesta" (MRL 65 §). Myös ELY-keskus osallistuu kaavoitukseen viranomaisosallisena.

Kaivoshankkeen ympäristö- ja vesitalouslupahakemus on vireillä Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa. Kaivoshankkeen haitallisten ympäristövaikutusten merkitys ei ole vielä täysin selvillä, sillä ympäristö- ja vesitalouslupahakemusta joudutaan täydentämään ja tarkentamaan vielä verrattain keskeisiltäkin osin. Lapin ELY-keskus ei siten voi vielä tässä vaiheessa ottaa kantaa esimerkiksi kaivosyhtiön esittämien uusien melu- ja pölyselvityksien, suunnitellun suojavallin sekä muihin pilaantumis- ym. haittoja estävien ja lieventävien tai ympäristöriskien hallintaan liittyvien toimenpiteiden asianmukaisuuteen tai riittävyteen. Lapin ELY-keskus antaa lausuntonsa kaivoksen ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksesta sekä laadittujen selvitysten asianmukaisuudesta ja riittävydestä, kun PSAVI kuuluttaa täydennetyn hakemuksen ja pyytää siitä myös eri viranomaisten lausunnot.

Lapin ELY-keskus toteaa, että YVA-menettelyn yhtenä tarkoituksena on lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia. Tästä johtuu, että YVA-menettely ajoittuu hankkeen suunnittelun alkuvaiheeseen. Tällöin vaihtoehtotarkastelu on todellinen ja suunnittelu mahdollistaa uusia vaihtoehtoja. Hankkeen suunnittelun kehittyminen ei siten myöskään aiheuta uuden YVA-menettelyn tarvetta.

Hankkeesta vastaavan on YVA-lain 25 §:n mukaisesti oltava kuitenkin riittävästi selvillä hankkeen ympäristövaikutuksista hanketta toteutettaessa. Ympäristövaikutusten arviointia toteutetaan ainakin kaavoitus- sekä ympäristö- ja vesitalouslupamenettelyissä.

Muutoksenhakumahdollisuus

YVA-lain 17 §:ssä säädetään valitusoikeudesta ympäristövaikutusten YVA-lain mukaisen arvioinnin puuttumisen tai sen puutteellisuuden perusteella. 17 §:n 2 momentin mukaan se, jolla muutoin on oikeus hakea päätökseen muutosta voi valituksessaan vedota siihen, ettei arviointimenettelyä ole suoritettu tai se on suoritettu olennaisilta osin puutteellisesti.

Johtaja

Timo Jokelainen

Ylitarkastaja

Tiina Kämäräinen

TIEDOKSI

Hannukainen Mining Oy, Laivurinkatu 2-4 C 32, 95400 Tornio
 Kolarin kunta (kirjaamo@kolari.fi)
 Rovaniemen, Ranuan, Pellon, Ylitornion ja Kolarin ympäristöpalvelut
 (kirjaamo@rovaniemi.fi)
 Lapin liitto (info@lapinliitto.fi)
 Pohjois-Suomen aluehallintovirasto (kirjaamo.pohjois@avi.fi)
 TUKES, Rovaniemi (kaivosasiat@tukes.fi)
 LAPELY Y-johtotiimi (sähköpostilla)
 Pirkko Saarela, LAPELY (sähköpostilla)
 Juhani Itkonen, LAPELY (sähköpostilla)
 Sakari Murtoniemi, LAPELY (sähköpostilla)

Leinonen Ossi (Tukes)

Lähtettäjä: >
Lähetetty: 20. lokakuuta 2016 11:58
Vastaanottaja: Leinonen Ossi (Tukes)
Aihe: Re: Hannukainen

Hei Ossi,

Kuten puhelimessa mainitsin, palaan oheiseen Hannukaisen kaivoshankketta koskevaan kirjeenvvaihtoon.

Kysymykseni on edelleen sama l.miten toimivana ratkaisuna TUKES pitää ehdotettua suojavallia kaivoksesta aiheutuvien pöly-, tärinä- ja meluhaittojen ehkäisemisessä, jos sitä arvioidaan juurikin alla mainitsemani vapaa-ajan kiinteistön näkökulmasta/sijainti huomioiden, ja erityisesti keinona rajata ko. kiinteistö nyt ehdotetun, uuden kaivosalueen ulkopuolelle?

Omana mielipiteenä ja huomautuksena todettakoon, että kaivoksen avaaminen aiheuttaa kiinteistölle vääjäämättä merkittävän arvonalentumisen, mikä korostuu entisestään kun kysessä on vapaa-ajan kiinteistö. Jo pelkkä vuosikausiksi venähtänyt suunnitteluprosessi on johtanut siihen, ettei nykyisten omistusten realisoiti käypään hintaan ole ollut mahdollista ja että nykyiset omistajat ovat käytännössä jääneet kaivoshankkeen "panttivangeiksi", roikkumaan niin sanotusti "löysään hirteen". Vaikka suojavallin rakentaminen olisikin paperilla omiaan rajoittamaan erilaisia pöly-, tärinä- ja meluhaittoja, se ei saa faktisesti estää kiinteistömme nykyisiä omistajia toteuttamasta esimerkiksi kaivoslain 86 §:ssä kuvattuja oikeuksiaan.

Pyydän teitä kaivoslaissa tarkoitettuna kaivosviranomaisena huomioimaan edellä kuvattu lopullista kaivoslupaa (mukaanlukien ympäristöluvitukset sekä kaivosalueen ja apualueiden määrittely) myönnettäessä. Pyydän teitä myös informoimaan minua, mikäli minun on kansalaisena tarvetta ottaa asiassa yhteyttä myös johonkin muuhun toimivaltaiseen viranomaiseen (kehen?).
Yhteistyöterveisin,

Omistan vapaa-ajan asunnon suunnitteilla olevan Hannukaisen kaivoksen läheisyydessä osoitteessa Ylläksentie 190. Hankkeen nykyisen omistajan kanssa käymäni kirjeenvaihdon perusteella ymmärsin, ettei ko. kiinteistö aikaisemmasta poiketen enää sijaitse kaivoksen varoalueella, ja että tämä on saatu aikaan lisäämällä suunnitelmaan erityinen suojavalli.

Miten toteuttamiskelpoisena TUKES pitää tätä ratkaisua ottaen huomioon kiinteistöllemme aiheutuvat erilaiset pöly-, tärinä- ja meluhaitat? Entä miten arvioissa huomioitu se arvonalentuminen, jonka kaivoksen avaaminen vapaa-ajan kiinteistölle vääjäämättä aiheuttaa?

Pohdimme asunnon remontointia, joten olisi kiva kuulla missä tässä suhteessa mennään. Toisaalta emme mielellämme investoisi remontiin vain huomataksemme, että panostus valuu arvonalentumisena hiekkaan...